

Сторінка з історії українсько-руського сільського духовенства (по самбірським актам XVI в.).

Розвідка М. Грушевського.

Шість літ тому з нагоди ювілею київської археографічної комісії оглядаючи результати археографічних студій України-Руси, я підніс був, поруч з іншими прогалинами — брак матеріалів по історії сільського духовенства, головно його економічного й правного становища, бо такі матеріали в наших архивах єсть, хоч і не богаті. З того часу ся прогалина не була заповнена; тому з великою приємністю занотував я собі перед двома роками досить богату колекцію документів про сільські церкви і духовенство в урядовій збирці грамот при самбірській інвентарі 1568 р. (Литовська Метрика Московського архива міністерства справедливості IV. В. кн. 22), а тепер з нагоди київського археольгічного з'їзда подаю її, по часті *in extenso*, по часті (дублети) в реєстах і експертах¹.

Як зауважить сам читач, документи сії, виключивши кілька екстраованцій обіймають час властиво від двадцятих до кінця шістдесятих років XVI в., отже яких сорок літ. Се був час памятний в історії Самбірщини: час дуже інтензивної кольонізації, головно самбірського підгір'я, розпочатої з ініціативи правительства, аби facere conditionem meliorem et amplificationem

¹) Експерти (зроблені словами самих документів) я означаю буквою Е. на початку, реєстрами називаю переказаний по руськи зміст грамоти. Через те що ми маємо тут не оригінали, а копії, на борзі повіттяні в книгу, бачимо ми в документах чимало помилок і прогалин.

bonorum nostrorum. Поруч з заснованням нових сел ішло засновання нових православних парафій і тим пояснюється така маса церковних документів з сих років: маємо їх для старих і нових парафій, не рахуючи потверджень, звиш шістьдесят; що правда, документи сії досить однородні, і се, розуміється, понижавши цінність цієї колекції, але має їх свою добрую сторону: повторення тих самих норм в цілім ряді документів показує нам, що маємо до діла не з виїмковим явищем, а власне з нормою, і ся численна серія актів з одної місцевості й тісного періоду часу дає нам можливість уставити дещо — небогато, але напевно — в сфері економічних і правних відносин сільського духовенства. Головно документи сії дають відповідь на такі питання: як засновувалися нові церкви й парафії, які дотації діставали, як і під якими умовами діставалися сії нові й всякі взагалі парафії съященники або кандидати съященчого стану, і як вони переходили з рук до рук; в тім порядку ми й перейдемо сії питання.

Як я вже сказав, в середині XVI в. ішла інтенсивна кольонізація Самбірщини і в парі з новими селами закладалися нові церкви. Самбірським старостам король уділяв право роздавати осадчі привилегії на війтівства (*scultetiae*) і ерекції на „попівства“ (*poroponatus*): на таке спеціальне поручення покликується кілька разів староста Старжеховський: „я на основі наданого міністру королівським величеством права засновувати попівства (*super fundationem poropum*)“, „я маючи від королівського височества привілєтію уставляти війтів і попів в староствах Самбірськім і Дрогобицькім, як про те ширше говорить грамота, заведена до самбірських актів...“ (ч. 55, 59, 62)¹⁾). Таке право мали очевидно (судячи з їх грамот) і інші самбірські старости, не кажучи вже про королів Бону й Ізабелю, що мали якісь час се старство в державі.

Засновання церков в документах мотивається часом „помноженiem хвали божої“: *in laudem omnipotentis dei adaugendam effectu in augendo cultu divino* (ч. 20, 26—7), але се тільки риторична прикраса. Мих знаємо, що в початках і в середині XVI в. в польській суспільноті існував погляд, що числа православних церков не можна властиво помножати, в усякім разі збудовання нової церкви може стати ся тільки за спеціальним дозволом правительства²⁾), сеж останнє, очевидно, годилося в такими випадками як

¹⁾ Порівняти заяву ревізорів з 1529¹ р. в ч. 2 про таке право.

²⁾ Див. про се статю „До історії „руського обряду“ в давній Польщі“ в XXX т. Записок.

з malum necessarium. Се зовсім виразно виступає і в наших документах: правительство, даючи свою згоду на засновання нової парафії, почуває потребу мотивувати свою уступку, а часом виразно визначає, що робить се під натиском потреби: потверджуючи старостинський дозвіл на будову другої церкви в с. Головецьку, король визначає, що сей старостинський дозвіл був зроблений з потреби — ex necessitate factam et institutam esse (ч. 7). Як була ся *necessitas*, безперечно — dura для правительства, докладно пояснюють нам інші грамоти. „Бажаючи, пише король в дозволі на будову церкви в с. Ільничку, аби в новозаснованих селах наших Ільничку Малім або Дольнім і Завадці положені були початки християнської побожності і щоб також і тим способом лекше звабити туди численних осадників (*ut etiam vel ea ratione colonorum frequentia facilius eo allici queat*), ми позволили війту сих наших сел Івану Лазуровичу поставити в селі Ільничку Малім або Дольнім церкву грецького обряду і щоб в ній могла відправляти ся служба божа по звичайному грецькому обряду¹⁾). Тут, безпіречно, перша половина — фраза, а друга містить дійсний мотив, що й повторяється в інших наданнях. „Бажаючи зробити в тім більшу вигоду нашим підданим — місцевим селянам грецького обряду, пише король в дозволі на будову церкви в Рикові — аби вони тим лекше і вигідніше осідали в сім нашім селі, ми дозволили Стецьку сину війта Михалка поставити в тім нашім селі Рикові синагогу чи церкву грецького обряду“; буквально теж саме мотивоване повторяється і в сучасній презенті на новозасновану парafію в с. Липю. Поруч цього, очевидно, основного мотива таких надань — щоб не знеочікувати кольоністів браком церков і тим не перешкоджати кольонізації, в деяких грамотах підноситься й інший мотив — адміністративного характера: що істновання в селі „попа“ буде служити до удержання порядку; не знати вже, як то собі розуміли се автори надань — чи що піп безпосередно буде впливати в сім напрямі на своїх вірних, в інтересах правительствених агентів, чи причинить ся до цього посередно — розповсюдженням моральності й побожності. „Будучи обовязаним, пише староста Старжехов-

¹⁾ Називаючи село, я не цитую номера документа, бо в алфавітного показчика сіл поданого при кінці статі легко собі знайти потрібний документ. Цифри-ж в цитатах означають число документа. Документи розміщені хронологічно, але заразом і по осадам: ті що належать до одної осади, зібрані разом.

ський в своїм дозволі на будову церкви в с. Смеречці, помножати доходи короля й. м., я позволив осаджувати село на потоку Смеречці, але щоб був в тім селі ліпший порядок, я за проханнем громади, а також за порадою всечестного (pboznego) Симка Мишковича дозволив йому збудувати церкву в тім селі Смеречці, аби він там правив всею громадою відповідно до порядку грецької віри¹⁾; або як в іншій грамоті пише той же староста, він уставляє руську парафію в с. Билині „для удержання в порядку селян і помноження доходів“ (*propter ordinatam conservatiōnem incolarum et prouentuum augmentationem*) — під останнім міг він розуміти те саме, що король — в наведених вище грамотах: що заснованнє парафії причинить ся до зросту кольонізації, або й простійше — що з заснованнєм парафії прибуде до королівського (і старостинського скарбу) річного доходу півкопи, которую обовязані були платити руські съященики¹⁾.

Заснованнє православної парафії часом рішало ся принципіально вже при заснованню нового села. Ми маємо кілька осадчих привилей, де староста (або королева) або й король, почуваючи якомусь осадчому осажувати село й надаючи йому при тім дідичне війтівство в тім селі, разом з двома ланами (або дворищами), що служили нормальною дотацією війтівства, заразом визначає й третій лан — на церкву, *propter proropem, pro locatione poponis*: „на се війтівство буде мати право він (війт) із своїми спадкоємцями розробити два лани поля, а третій для осадження съященика“ (привілей с. Рикова — ч. 57, див. іще ч. 33, 43—7, 53, 55, 57). Однаке таке принципіальне рішенне справи в осадчім привилою не виключало, а може навіть і вимагало ще додаткового, спеціального фундацийного привілея для парафії. Для с. Рикова, хоч в ній, як ми що йно бачили, вже осадчий привілей визначив дотацію для парафії, в тім же році кандидат на парафію, війтів син Стецько випрошує від короля осібний привілей на будову церкви.

Але взагалі такі випадки, де заснованнє парафії вперед переюдикувалось, здається, належали до рідших. Звичайно ж уже пізнійше, коли село почало кольонізуватись, і показувало ся, що є для кого робити парафію (*populo rittus istius rutenici iam congregato* — ч. 20), та починали ся заходи коло того з самого села, — давався дозвіл на будову церкви, визначала ся дотація, а часом

¹⁾ Такий мотив власне підносить король в одній грамоті, додаючи ще півлану ґрунту на церкву (ч. 30).

заразом видавала ся й презента на цю парафію певній особі. В такім разі питання про церкву підіймали інтересовані. Дуже часто в документах згадується про ініціативу громади, що вона просила старосту позволити її збудувати церкву або прохала поставити якого доброго попа; правдоподібно, що й там, де грамоти й не згадують про участь в справі громади, бажання селян дуже часто рішало справу: адже се було головним мотивом, як уже сказано — не знеохочувати селян браком церкви. „Ласкаво прихиляючи ся до прохання людей з Дубової Яблінки, пише староста Старжеховський, взагалі особливо щедрий на мотивованні своїх дозволів, — аби їм позволити збудувати церкву грецького обряду і дати їм попа, щоб міг їх навчити знати Бога; я, знаючи чесноту й здібності всечестного попа Дмитра, сина Василька, тамошнього війта, надав йому попівство в тім селі Дубовій Яблінці“; або: „ласкаво прихиляючи ся до прохання підданих з села Билини, що просили поставити їм попом якого доброго й здібного чоловіка, аби працював церквою руського обряду, я надав попівство“... і т. д.; див. іще ч. 60, 63.

Так само бувало і з заснованням другої церкви в тім самім селі — „через намножене осадників“, за проханням людей з того села — ч. 3, 7.

Окрім громади удавалися до старости, або до короля й інші інтересовані. Часом оборотний съвященик умів придбати ласку старости, добути рекомендацію перемишльського владики, а певно до того — й рекомендацію громади: документів, де ерекційна грамота дається ся з огляду на „здібність і добре поводжене“ такого і такого всечестнійшого, маємо ми досить богато. Але дуже часто ініціатива засновання парафії виходила ще від місцевого війта й його родини. Діло в тім, що осадчі нових сіл були в дуже значній, переважній частині Русини (а бували не рідко між ними й съвященики). Такий осадчий в ролі війта діставав звичайно два лани ґрунту, право на третю частину королівських доходів з заснованого села й дводенну або трехденну панщину до року з селян, з іще деякими вигодами. Отже війтівство було гарненьким маєтком, з півпривилегієваним становищем, але ділити його на кількох синів — було вже не Бог зна що. „Попівство“ з своїм звичайним ланом ґрунту й правом на ріжні доходи, про котрі низше будемо говорити, було дуже добрим додатком до війтівства, особливо коли у війта було кілька синів, або братів. Вимоги від съвященика що до його фахової освіти були мінімальні, війтівські-ж родини належали до сільської інтеліген-

циї, тому для якого небудь війтовича не тяжко було здобути ті відомості, які вимагалися, аби бути признатими *ad oboeundum id munus* (священничого) *idoneus*. Через те ми дуже часто й стрічаємо се явище, що по заснованню села від війта приходить до старости або короля прохання — позволити збудувати в селі церкву й сю парофію зайняти комусь з війтівської родини. Ся комбінація мабуть чи не була найчастішою при заснованню нових парофій. З одного боку війт, осадивши село, мав право на королівську ласку й прихильність до свого прохання, з другого — громада, стоячи в залежності від війта, звичайно, не відмовляла своєї участі — прохання від себе в інтересах війтівського кандидата. Тим пояснюється ся, що ми так часто стрічаємо надання парофій членам війтівських родин.

Часом війт, представляючи осадчий привилей до королівського підтвердження, долучав до нього разом з іншими проханнями й се, щоб у селі заснувати парофію й віддати її комусь з його родини. „Окрім того, прихиляючи ся до прохань певних наших дорадників за тими братами Ілєю, Хведором і Прокопом (володарями війтівства), пише король в своїм підтвердженням осадчого привилея с. Нанчулової волї, ми позволили їм побудувати руську церкву в тім новозаснованім селі, а для неї позволили їм розробити один лан поля, і сю церкву разом з полем і всіми принадлежностями дали разом із попівством одному з них, що буде більш здатним для того обовязку, разом із потомками, наколи вони будуть здатні до того уряду, держати, володіти спокійно, як і інші попи Самбірського староства“ (ч. 24, також ч. 36 і 37).

В результаті такої практики попівство уважало ся часом як би одною з вигід — принадлежностей війтівства. В підтвердженням осадчого привилея с. Любогіря король позволяє війтам Юшку і Хведору поставити в селі корчму і фолюш і володіти ними разом з тим війтівством і потім додає: „Окрім того прихиляючи ся і т. д.... ми позволили одному з них — Юшку, яко більш до того здатному, поставити церкву і придаємо до того війтівства один лан необробленої землі, що його має той Юшко піп розробити і володіти, також і його потомки“... і т. д. Відсі був лише один крок до того, що ерекціональний лан разом з двома війтівськими ланами від разу включав ся в осадчий привилей, наче якась принадлежність війтівства, і при тім tacite розуміло ся, що війту належить перше право здобути презенту самому для

себе або для кого з своєї родини; про такі осадчі привилей я згадував уже — маємо їх кілька: „Аби сії війти, пише староста Старжеховский в осадчім привилею с. Беріжка, виданім Яцку і Федині, — пильнійше займали ся осадженням цього села, позволив я їм розробити два лани і четверть, збудовати млин, фольш (torquatile) на річці під селом, де вони побератимуть доходи з селян, що їх осадять, і шинок, та городників осадити, скільки можна буде, на присілку, а третій лан позволив їм розробити для попа; матимуть вони окрім того третю частину з усіх королівських доходів“ і т. д., або в наведенім вище привилею с. Рикова: „на се війтівство вільно буде йому й його спадкоємцям розробити два лани поля на війтівство, а третій для попа, поставить він також млин з фольшом і шинок для свого доходу“ і т. д. Або в привилею с. Лининки: „надав тим війтам (староста) три лани: один для війтівської оселі, другий в полі, третій для попа, в володіннє йому і його наступникам, на праві війтівськім“.

Часто війт випрошуував парафію для себе чи для когось із своєї фамілії незалежно від свого війтівського привилею, до помочи уживаючи прохання селян або аргументуючи се потребами самої колонізації. Я зацитував вже вище ерекціональну грамоту с. Дубової Яблінки, де староста, позволяючи поставити в селі церкву, надає її війтому сину, а от нпр. іще королівська ерекціональна грамота с. Липя, де читаємо: „уважаючи на заходи і працю Демяна, війта с. Липя, які він показав в розроблюванню війтівства, осадженням людей і в будові синагоги або церкви грецького обряду, і довідавши ся від певних людей, що він буде здатним відправляти попівську службу при сій церкві, та бажаючи зробити більшу вигоду для наших підданих — селян грецького обряду в тім селі, аби вони лекше залюднюювали се село, ми поставили при сій церкви попом цього Демяна“ і т. д.

Наколи війт або його своїк не міг зараз обняти надану їм парафію, він міг тим часом заступати себе через яких інших съвященників, не тратячи право на парафію. От як говорить про се королівська ерекціональна грамота сс. Завадки й Ільничка Долішнього: король позволяє війту Івану Лазуревичу, „котрого пильну старанність в осаджуванню і побільшенню (сих) сел ми зауважили“, поставити церкву і розробити для неї по одному лану поля в кождім селі, „а щоб сам Іван

Лазурович мав пітіху від своєї праці, ми забезпечаємо управу сих церков чи попівств в селах Ільнику Малім або Дольнім і Завадці йому й його синам, коли вони будуть здатні до сього обовязку,.. однаке з тим, що коли його сини не будуть здатні до сього обовязку, або тим часом поки вони дійдуть літ, коли стануть здатними, — сам Іван буде обовязаний сповнити всі церковні служби, без усякого занедбання служби божої, за посередництвом осіб правно до того поставлених⁴. З таких елів виходить така можливість, що коли сини війта Івана й він сам зовсім не будуть здатні до повнення съященичих обовязків, то він може поручити адміністрацію парафії якомусь сторонньому съященніку від себе, а собі поберати доходи з парафії (головно з ерекціонального ґрунту), або продати свої права на парафію, і так воно й стало ся, як се йбачимо в документі ч. 65: десять літ пізнійше війт Іван продав свої права на парафію в с. Завадці якомусь поповичу Івану, й король потверджує сю продажу. В іншій грамоті — потверджуючи осадчий привілей с. Турки і позволяючи війту поставити церкву, король дає йому заразом право дати презенту на сю церкву — *pro una vice tantum* — свому сину Остапу.

Звичайною правителственою дотацією руської парафії був лан поля; се була норма прийнята не тільки в Самбірщині (див. напр. ч. 6), а й взагалі в Польсько-литовській державі XVI в., так що при ревізіях або потвердженнях робили навіть редукцію більших ерекціональних ґрунтів до сеї нормальної одноланової дотації¹). З другого боку стрічаємо додаткові надання, коли показувало ся, що церкви не було визначено при ерекції повного лану: король, за посвідченням старости, що церковного поля ледви буде півдворище, додає ще півдворища (ч. 40, 50). Тільки в одній з самбірських ерекціональних грамот (с. Жукотина) стрічаємо дволанову дотацію, і вона становить виїмкове явище, бо в іншій грамоті (ч. 64), де ми стрічаємо теж два лани ерекціональні, се пояснюється тим, що тут засновується парадія для двох сел, і в кождім селі з осібна визначається ся по одному лану поля.

Ерекціональний лан при заснованню парафії давав ся звичайно *in cruda radice, na surowym korzeniu*: його вимірювали, і съященнік чи кандидат мав право його собі розробити. Окрім

¹⁾ ДІВ. Записки т. XXVIII, miscellanea, док. 2.

лано орної землі діставав він іще сіножати і городи, secundum proportionem eiusdem agri, і право користати з інших натуральних вигід села¹⁾). До того прилучалися тоді ще деякі спеціальні права — напр. право молоти в місцевому млині збіже без оплати, але тільки для власної потреби²⁾), право пасти своїх свиней і овець (але тільки своїх власних) в королівських лісах і полонинах, не платячи за те³⁾). З рештою можливо, що й се були загальні права, тільки не у всіх грамотах згадуються ся, а розуміється ся під тими вигодами, „в яких інші попи держать свої парафії“, бо в найновійшій з грамот, де згадується про вільність „від дани овочої й свинячої“, додано — „як і інші попи“.

На ерекціональнім ґрунті съященик (як і вйт) мав право осаджувати підсусідків-городників (*hortulanos, inquilinos*); се розуміло ся, відай, само собою, але часом згадується ся в грамотах спеціально, напр. у ч. 61: „і на тім лані поля буде вільно осадити для своєї користі городників, кілька схоже (secundum arbitrium suum)“; в одній же (ч. 59) се право ограничується ся: съященик має право осадити на ерекціональних ґрунтах тільки трох городників.

Розуміється ся, съященик міг побільшити ерекціональні ґрунта купном або даровиною від своїх парафіян або сторонніх людей (ч. 13).

Про його доходи з парафіян грамоти згадують переважно тільки в загальних виразах — „з усіма доходами які належать до цього попівства подібно як до інших попівств Самбірського староства“ і под.; в кількох лише грамотах близше згадуються сі доходи. І так в одній грамоті (ч. 67) сказано, що съященик має право на копу збіжа „всякого зерна“, — *unius sexagene frumenti cuiuscunque grani*, в лану чи дворища мабуть, в другій (ч. 56) — тільки по копі овса з кожного дворища (*de singulis areis per unam cassulam avenae*), але при тім додано інтересну замітку: „як і в інших селах“; нарешті в третьій іде мова про „десятину від сноців або скопщину“ (*decimasque manipulaneales alias skopsczyczne* — ч. 59), і знову з тим ще додатком — „як інші попи“. Обидві грамоти з сими увагами вийшли від того ж самого

¹⁾ Див. ч. 32, 56, 58, 61, 62.

²⁾ Див. ч. 48, 59.

³⁾ Див. ч. 8, 9, 10, 11, 15, 40, 59, 60.

самбірського старости Яна⁵ Старжеховского, в двох сусідніх роках (1566 і 1567); можна б думати, що в повіті була подвійна норма — в одних селах давали десятину снопову, в інших по копі овса, але здається, простіше буде пояснити, що *decima manipulaneales* прийшли сюди тільки як означення для данини, що звалася в житті скіпциною, а писар для неї не найшов латинської назви, себто що в обох разах, мабуть, іде мова про туж саму данину, що звалася скіпциною, а давала ся по копі вівса. З рештою тут могло бути значне вагання в поодиноких селах, бо ся данина не регламентувала ся правителством, а залежала від умови съященика з громадою¹⁾), і тим часом як в одних селах давали по копі вівса тільки, в інших могли давати й інше збоже, або й по копі „усякого зерна“. Універсальним, здається ся, був тільки, судячи по тогочасним ерекціональним грамотам з Забужа²⁾), самий принцип хлібної дані на съященика. Okрім того зберав він празникове — так одна грамота, поруч тієї скіпцини, згадує ще дохід *strennentia ex incolis pro festo Paschae* (ч. 59). Нарешті одна грамота (ч. 5) каже про дохід від сповіди й інших церковних служб (tam a confessionibus quam ab aliis ecclesiasticis ministeriis).

Съященик був вільним від ріжних селянських оплат — деякі ерекціональні грамоти вичисляють їх докладно: „сей Стецько і його потомки не будуть повинні по смерти своїй (чудесний канцелярський стиль!) давати нам і нашим наступникам ніяких речей (*nulla morticinia, umarciznu communi appellatione dicta*, як пояснюють се інші документи), ані за доношок своїх (видаючи їх заміж) данини званої куниця, також і вола під час воєнного похода (*pro expeditione bellica*), ані овечої данини, ані данини букової: *de faginatione*³⁾ alias *z żeru*⁴⁾“. Съященикі натомість обовязані були платити грошеву данину — півкопи, 30 грошів з нормального ерекціонального ґрунту — лану; де ґрунту було менше, давав ся в ній часом опуст (ч. 6); про інші їх обовязки грамоти згадують тільки загально; з інвентарів

¹⁾ Пор. Зап. XXVIII, miscell., док. ч. 1 і 2.

²⁾ Ibid. Тут дають з дому по копі жита й по копі ярини і по 2 гр., „яко и до костела полского люди вери латинское дают“.

³⁾ Від *fagus* — бук, данина за право пасті свиней в лісах, переважно букових, коли в них уродить „жер“ для свиней — горішки букові, а в дубових — жолуді.

⁴⁾ ч. 11, див. іще ч. 6, 8, 9, 10, 11, 15, 40, 41, 59, 60.

знаємо, що окрім того вони давали ще кілька грошей „поклону“, часом сири¹⁾.

Часом одну парафію держали разом два съященики (ч. 40).

Право презенти, *roponatus conferendi potestas* в королівщинах належала королю, як в приватних маєтностях належала до дідича²⁾; про королівське право презенти виразно говорить нпр. документ 42.

Але король, як ми вже бачили передавав се право презенти місцевим старостам; з них тільки Ян Старжеховський покликується на спеціяльне поручення короля, але всі взагалі виконують свою функцію — дають ерекціональні грамоти і презенти, чи то на підставі практики, чи подібних поручень, які згадує Сторжеховський. Туж функцію, розуміється ся, виконували під час свого володіння Самбірчиною й королеви Бона та Ізабеля. Але старостинські надання (а також і королеви) для більшої певності (а може навіть і з права) звичайно предкладалися для потвердження королеви. Староста Старжеховський, не вважаючи на свою *potestatem privilegiatam popones et scultetas statuendi*, в одній ерекціональній грамоті (ч. 60) з'обовязується здобути для цього съященика королівське потвердження свого надання (*będę mi tyż powinienny przywiliey u króla iego moszci wyprawicz do zywottha tegosz popa*); як в сім разі, правдоподібно й частіше старости самі предкладали такі грамоти до потвердження королеви: ми маємо чимало королівських потверджень ерекціональних грамот, де зовсім не згадується про се, що прохав потвердження съященик: правдоподібно, сї потвердження видані були за ініціативою самих старост. Надання Бони й Ізабелі ми маємо переважно також в королівських потвердженнях. Але що й без таких потверджень старостинські грамоти мали значіння в житю, видно з того, що при ревізії прав предложено було й кілька непотверджених старостинських ерекціональних грамот: на основі їх съященики, видко, спокійно володіли своїми парафіями десятки літ, і сї старостинські ерекції уважалися добрими правами; тай між потвердженнями маємо такі, що видані по кільканадцятьох або й кількадесяткох літах.

Проячи презенти, уживали рекомендації епископа й проосьби громад, що й згадують ся часом між мотивами, які прихилили до видачі презенти; але кандидати удавалися до подавця без-

¹⁾ Див. самбірський інвентар в II т. Жерел до історії України-Русі.

²⁾ Див. нпр. ерекціональну грамоту в XXV т. Записок, miscell.

посередно, не через посередництво своїх єпископів; тому ми часто стрічамо в презентах, коли не згадується про рекомендацію єпископа, застереження, що кандидат має зайняти свою парафію лише в такім разі, коли буде здатним до того¹⁾ — орікати сю здатність могла, розуміється, тільки духовна влада.

Коли в ерекціональній грамоті або в презентії парафія надавала ся на кілька поколінь, то спадкоємець, обнятий такою презентою, переймаючи парафію від попередника, не потрібував до того осібної презенти; се виразно каже королівська презентаційна грамота на с. Пінняни, видана свящ. Василю на два покоління: „так що коли се попівство або через смерть самого попа Василя, або через свободне його уступлене опорожнити ся, його син — згаданий Іван зайде його місце, не просячи від нас нової презенти (*alia praesentatione nostra non requisita*)... а по смерти їх (батька і сина) презентоване цього попівства вернеться вповні до нас“. Се з рештою розуміється й само собою, і було, певно, загальною нормою для таких надань; що інше коли се право передачі признавалось в менш категоричній формі — „*in rodঁ dumento idoneus fuerit repertus et nostris successoribus placebit*“ (ч. 12) і т. д.

Новозасновані парафії надавалися з досить значними привілеями. Се зрозуміло: звичайно такий перший з ряду парох мав сам зайняти ся будовою церкви, далі — ерекціональний трунт він діставав, як ми вже знаємо, *in cruda radice*, себто тільки право — розробити його, а в се розробленні треба було вложить чимало і праці й гроша, і відбити їх потім собі міг він тільки протягом довшого часу. Тому видаючи презенти на новозасновані парафії, правительство й його агенти забезпечали священику володіння парафію не тільки до його віку, але й на кілька поколінь; для цього практикувалися два способи — записування певної суми на парафії або забезпечення володіння протягом кількох поколінь, або навіть і обидва її способи разом.

Звичайно парафія давала ся на два покоління, себто нею мав володіти той хто дістав презенту і його син або інший свояк, котрому передасть він сю парафію, аж до смерті цього другого. „Бажаючи при тім показати більшу ласку нашу до згаданого Василя, каже напр. король в одній з таких грамот (ч. 42), — ми заховуємо його самого, а по його смерті — його сина Івана, наколи він буде здатним зайняти сей попівський уряд, в воло-

¹⁾ Нпр. ч. 12, 13, 14, 15, 26, 27, 28, 29 й ін.

дінню сим попівством"¹⁾). В інших грамотах не вказується часом сей наступник, а говорить ся взагалі про сина або свояка, котрому схоче передати свою парафію той хто дістає презенту²⁾. Зрідка стрічають ся надання навіть на більше число поколінь: самому священику, його сину і внуку — напр. староста Одровонж надає парафію в Висоцьку Нижнім священику Костю Кириаку, угорському виходцеві, бувшому ігумену Мукачівського монастиря, разом з його сином Стецьком, „а по смерти згаданого Костя Кириака і його сина Стецька наші наступники повинні будуть прийняти до тієї ж сіна гори с. Висоцька Нижнього одного з синів цього Стецька або його свояків, котрій буде здатний сповнити священичі обов'язки руського обряду“. Стрічаємо часом і такі ерекціональні грамоти, де священику новозаснованої парафії запевняється вона до віку його самого і для його потомків без усяких ограничень — напр. ч. 21: „згаданий Лазар і його правні потомки, наколи вони будуть здатні до цього церковного уряду,... будуть володіти сим попівством разом з тим ланом поля. Але в усікім разі найбільш практикувалося надання на два доживота.

Забезпечення се однаке не бувало абсолютном, принаймні не завсіди: часом грамота додає умову — „наколи буде добрим і здатним“, ad vitae sua extrema tempora, in quantum fuerit bonus et idoneus, relinquimus et conservamus (ч. 20, також 33, 34), і здається, що така умова розуміла ся самою собою взагалі при всяких таких наданнях.

Другим способом забезпечення, як сказав я — була запись грошової суми.

Звичайна норма суми, яка записувала ся на парафії, було 10 гривен = 16 золотих (480 грошей); таку норму ми все стрічаємо в наданнях Бони, що особливо часто практикувала цю форму забезпечення священника, тим часом як її попередник староста Одровонж не держить ся так акуратно своєї норми, і записує часом і більші і менші суми. Часом така запись робить ся в формі продажі (за того ж Одровонжа): староста в своїй грамоті каже, що він продав лан ерекціонального ґрунту за певну суму кандидату на парафію; не може бути сумніву, що ми маємо тут тільки особливу форму записи, і що кандидат зовсім не платив сих грошей; зрештою ми маємо й безпосередню вказівку на се

¹⁾ Подібне ч. 5, 59.

²⁾ Напр. ч. 12, 13, 14, 15, 40.

в док. ч. 24, де король, потверджуючи грамоту, розуміє *venditio* як *subscriptio* — запись суми.

Така сума записана на парафії мала винагородити съяще-ника за працю й гроші вложені ним в свою парафію й ерекци-ональні ґрунти: посторонній чоловік, що дістав би презенту на сю парафію, мав її заплатити давнішому властителю чи його родині або спадкоємцям, — „наколиб він був віддалений від сей парафії, або з власної волі уступить ся, або помре — то той, хто-б схотів мати сю парафію, повинний буде наперед виплатити означену суму чи йому самому чи його правним спадкоємцям”¹⁾. Сума 16 зол. була досить значною тоді, і в дійсності така за-пись в значній мірі забезпечала съященіка і його потомків від апетитів посторонніх кандидатів на парафію.

Але часом іще запись суми в ерекціональній грамоті лучила ся з забезпеченням володіння на одно або кілька доживоть. Нпр. в одній грамоті, вже цитованій нами (ч. 11), староста Одровонж запи-сує, або як сказано в документі — продає ерекціональний ґрунт за 40 зол.²⁾ (ґрунт сей, як він сам каже — здавна належав до парафії, що існувала вже перед тим — доказ, що то не була продажа в дійсності) і забезпечася володіннє парафією съяще-нику, його сину і внуку. В іншій грамоті (ч. 9) той же Одровонж в формі продажі записує съященику на церковнім ґрунті (що теж здавна належав до парафії) 12 гривен і забезпечася заразом володіннє його потомкам без ограничень: „а по смерти самого Григория ми позволяєм його синам, внукам і правнукам і їх законним потомкам, наколи вони будуть съящениками до того здатними, володіти сею церквою з усіми правами як в справах духовних так і съвітських (*secularibus sive temporalibus*)”; подібне в док. 8.

Його наступниця королева Бона практикувала самі записи суми (10 грив.), без забезпечення володіння, хоч се не перешка-джає її признавати перше право на парафію потомкам съя-щеника: „Ми записуємо, говорить ся в одній такій грамоті (ч. 18), з нашої особливої ласки съому попу на його попівстві 10 гривен, так що по смерти його окрім його законних потомків, — на-коли сї не будуть здатні до съого уряду, кождий посторонній, котрий би схотів дістати се попівство, наперед буде обовязаний

¹⁾ ч. 32, теж 18, 22, 33, 54.

²⁾ В документі тут прогалина, але про зміст можна домірку-ватись.

заплатити сї 10 гривен його спадкоємцем, відповідно до звичаю інших попів Самбірського повіта". Але завсіди коляторови тут полішало ся ширше право розпорядження ніж там, де забезпечене було доживоте; в декотрих грамотах Бони вказано виразно, що парафія з такою записцею суми надаєть *ad beneplacitum nostrum* (ч. 16, 21, 29, 31, пор. ч. 23 — *donec probe et honeste se gesserit*).

Після Бони перестав звичай записувати грошеві суми на парафіях: забезпечують ся тільки доживотя, і то звичайно тільки по одному¹⁾, хоч король признавав теж перше право на парафію за потомками съященика: напр. в ерекціональній грамоті с. Хащова він надає парафію Лазару дяку до віку його і його правним потомкам, „наколи вони будуть здатні до сього съященичого обов'язку". Місце суми, записаної в грамоті, застуває сума, яка буде призначена съященику чи його родині по отаксованню вложеного ним в ерекціональні трунти й будинки капіталу — про се виразно каже грамота ч. 54, і нема сумніву, що тут маємо норму загальну.

Як бачимо з вище сказаного, само правительство підтримувало тенденцію дідичності парафій: до сього вели сї забезпечення доживотий, записи сум і се признаннє першого права на парафію спадкоємців, „наколи вони будуть здатні до сього обов'язку". З рештою дідичність парафій була давньою, питоменою руською практикою (на неї маємо вказівки напр. іще в церковній уставі Всеволода), а так дивило ся на неї й польське правительство: „якожъ есть обычай въ Руси, ижъ церковь и доходы церковные на потомки спадаетъ"²⁾. До сьогож вело й саме житє: перспектива для кожного стороннього — заплатити записану суму спадкоємцям, а там де такої суми не було записано — еквивалент вартості ерекціональних будинків й інших видатків, зроблених съящеником, давали сильну підпору дідичності; з другого боку съященик, що сидів здавна на парафії, при добрій охоті міг лекше ніж постороння особа позискати собі і місцевого старосту й сільську громаду. З тих причин передача в дідичтво — синам, братам, зятям мусіла бути широко росповсюдненою, найбільше частою формою перехода з рук у руки.

Другим широко практикованим способом була продажа. Вона легалізувала ся, а навіть протеґувала ся самим правительством

¹⁾ Напр. ч. 30, 51, 54, 66, 67.

²⁾ Ревізія нущъ и преходовъ звѣринныхъ въ в. кн. Литовскому с. 252.

сим звичаєм записей сум. Коли в родині съященика не було нікого хо-
тів би або міг прийняти парафію, спадкоємці продавали свої права на неї охочому; той, просячи презенти, предкладав формальний акт на доказ того, що попередні хозяєва парафії про-
дали чи відступили йому свої права на неї.

В нашій колекції ми маємо презенти обох категорій: видані потомкам съященика і видані стороннім особам, що сплатили права її попередникам. Так напр. Бона в презенті ч. 19 по реко-
мендації старости і перемишльського владики позволяє, щоб місце съященика з с. Котковець після defuncti заняв оден з його синів, „котрий буде до того здатний і владикою постав-
лений до сього попівства“, а в док. ч. 30 позволяє съященикам передати парафію зятеві.

На передачу парафії особі не обнятій привileєм — чи на продажу, чи на відступленнє — треба було специального дозволу королівського або старостинського, се виразно згадується в згаденій грамоті ч. 30: съященик просить дозволу аби міг передати свою парафію зятю, „бо він сього не міг зробити без специального нашого дозволу“.

До другої категорії — презент виданих на підставі купна від попереднього съященика належать документи ч. 4, 50, 51.

Таке широке признання дійчності, права продажі, права на відшкодуваннє робило з нашого сільського духовенства XVI в. рід властительської верстви, посередньої між привілеїюваною й непри-
вілеїюваною, дуже подібної до класи сільських війтів, з котрою воно як ми бачимо, дуже близько подекуди — як от в Самбір-
щині, було звязано й генетично.

1899. 13(25). VII. Грушівський хутір.

Поправка: с. 18 ряд. 16 внизу замість standem читати: stan-
dam; с. 22 р. 14 зн. замість a Hendeu читати: attendentes.

I.

Ч е р х а в а .

Слісавета, вдова Спитка, надає съвященніку Андрію Черхавському дворище замісь поля відібраного від Черхавського монастиря. 26 мая 1402 р.

Кор. Жигімонт Август потверджує ю грамоту. 17 серпня 1553 р.

Donatio Popowscze Dworziscze in villa Czerniechow Andrea de Czerchawa.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium quibus expedit universis, exhibitas nobis esse literas infrascriptas supplicatumque esse nobis nomine nobilium Dionisii et Mathiae Czerkawskich, ut illas authoritate nostra regia approbare, rattificare et confirmare dignaremur, quarum tenor est iste :

Nos Elisabeth relictam olim magnifici domini Spithkonis, palatini cracoviensis notum facimus tenore praesentium quibus expedit universis et singulis, quia inspectis et consideratis fidelibus meritis ac fidelibus obsequiis nobis per Andream de Czerchawa nostrum fidelem exhibitis, fideliter impensis ac in posterum nostris posteris charissimis impendendis, ut merita meritorum condigna vicissitudine semper gaudeant representari vel r.deri, pro quodam campo, quem ante monasterio Czerchawa recepimus et alienauimus, eidem Andreae sacerdoti respectu huiusmodi campi unam aream vacuam et desertam in villa nostra Czerniechow sittam et habitam quod dicitur Popowscze dworzyscze cum omnibus suis utilitatibus, ut puta pratis, pascuis, campis, syluis, mericis, rubetis, virgulis, melle, mellificis, terris arabilibus et non arabilibus, fluuiis, stagnis, paludibus, piscinis, aquis earumque decursibus, venationibus piscium, aucupationibus et antiquis metis, granitiis ac universis usibus quomodolibet spectantes ad eandem, nihil penitus pro nobis reseruantes, damus, conferrimus, sibi et suae posteritate omnimode resignamus, petentes filios nostros charissimos in nomine Christi, ut huiusmodi donationem nostram tenere dignentur inreuocabiliter, super quo praesentia sibi dari iussimus nostri sigilli cum appensione. Actum et datum in ciuitate nostra Pochoncze in crastino corporis Christi anno Domini millesimo quingentesimo¹⁾ secundo. Praesentibus strenuis ac famosis viris domino Stiborio pro tunc capitaneo samboiensis et aliis quamplurimus fide dignis.

Nos igitur Sigismundus Augustus rex praenominatus praeinsertas literas authoritate nostra regia approbamus, rattificamus et confirma-

¹⁾ Помилка, замісь quadringentesimo.

mus (in quantum tamen de iure confirmari debent) praesentibus decernentes èas robur firmum et perpetuum habituras tenore praesentium mediante, harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est appensum. Datum Cracouiae feria quinta post festum assumptionis gloriosissimae beatae virginis Mariae proxima anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio, regni nostri vigesimo quarto. Relatio venerabilis Joannis Przerembški, regni Poloniae vicecancellarii et cracoviensis praepositi. Joannes Przerembski, regni Poloniae vicecancelarius sct. (л. 430).

II.

Королівські ревізори затверджують збудованнє нової церкви в с. Черхаві й її дотацію. 6 січня 1529.

Reuisorum super eandem sinagogam confirmatio.

Joannes Radogoszki canonicus lancicensis sacrae maiestasis regiae secretarius ac Martinus Falęczki, sacrae regiae maiestatis aulicus, capitaneus samboriensis, pro tunc reuisores per regiam maiestatem dati et deputati, significamus tenore praesentium, qui ad petitio- nem religiosi Ichnath sculteti czerchoviensis ac nouae sinagogae per eundem aedificatae ex admissione et cum confirmatione reverendi domini wladica praemisliensis in Czerchawa poponis, vigore revisionis nostraræ synagogam per eundem publicatam confirmamus autoritate nobis pro tunc a regia maiestate tradita, eamque donationem et synagogam eandem standem et donationem robur perpetuae firmitatis decernimus habituras, sigillorum nostrorum et testimonio euidentiori appensione. Datum in Sambor ipso die epiphaniarum anno Domini millesimo quingentisimo vigesimo nono. Idem Joannes Radagoski manu sua sigillauit. Idem Martinus Falęczki manu propria (л. 431 v.).

III.

Староста Л. Мелецкий дозволяє на далі існувати другій церкви в с. Черхаві, збудованій за проханнєм селян. 5 червня 1559 р.

Poponatus fundatio noui in Czerchawa.

Jan Mielieczki, woiewoda ziem Podolskich, marsalek koronny, samborski y grodeczki starosta etc.

Wszem wobecz czynię iawno komu kolwiek wiedziecz potrzeba, isz urzędniczy, kthorzy byli przedę mną w starostwie Samborskiem, za prozbami liudzi ze wszi Czerchawy zbudowali drugą cerkiew nową Ichnathowi Popovi thamze w Czerchawie, a tho isz ieden pop w thei wszi nie mógł doszycz uczynicz okolo sprawowania liudzi; prze tho iahesz na prozbę thychze liudzi s Czerchawy zosthawilem przerze-

czonego Ichnatha popa przy thei czerkwi nowei, w khtorei mu będzie wolno polowicę liudzi sprawowacz w thei ze wszi Czerchawie, a maią mu bycz posluszní. K theize czerkwi będzie trzymał dworzyscze a pozythki wszeliakie do skarbu iego królewskie moszci będzie powinien, iako ini popowie dawacz y placzicz. A dla liepszej pewności szwadeczthwa k themu listowi pieczęt moię przycisznacziem kazal y ręką własną podpiszałem szie. Datum in Grodek feria secunda post octauas corporis Christi anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo nono. Idem qui supra manu propria. (л. 231).

IV.

Кор. Жигімонт Август затверджує купно парафії в Черхові съя-щеникам Костеви і Таразови. 11 грудня 1562 р.

Super eundem poponatum aduitalitas.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium quorum interest universis et singulis, harum noticiam habituris, quia nos annuentes intercessioni magnifici Joannis de Oczieschyno, regni nostri cancellarii, cracoviensis generalis, oswięczimensi, zathoriensis, samboriensis, olstinenisque capitanei, syncere nobis dilecti, quam pro discretis Kosth et Tarasz ponibus villae nostrae Czerchawa in capitaneatu Samboriensi consistentis apud nos fecit, eosdem popones in poponatus Czerchauiensis praedicti, qui ipsi a Luca ibidem popone czerchauiensi pro certa pecc. summa emerunt, eamque emptionem actis curiae samboriensis coram nobis comprobarunt, nec non omnibus ad eum pertinentiis, videlicet agris, pratis, curia alias dworzyscze, in quorum ipsi possessionem et usu scilicet vel alioqui prout praedecessores eorum popones czerchauienses eundem poponatum tenuerunt, habuerunt et possidebant, retinendos et relinquendos esse duximus, prout retinemus et relinquimus per praesentes literas nostras ad vitae eorum et singulorum eorum extrema tempora, promittentes pro nobis et successoribus nostris, quamdiu praedicti popones vixerint, eos redimendi pro mensa nostra omnimodum quem nobis visum fuerit commodum relinquimus potestatem. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Piotrocouiae in conuentu generali regni undecima die mensis decembris anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, regni nostri trigesimo tertio. Relatio magnifici Joannis de Oczieschyno, regni Poloniae cancellarii, crac. generalis, oswięczimien., zathorién., samborien., olstinen. capt. Joannes Oczeszki, regni Poloniae cancellarius sct. (л. 431).

V.

К о б л о .

Староста Станіслав Одровонж потверджує наданнє свого батька для церкви в с. Коблі і съященика Богдана Лотневича на парафії, забезпечаючи по нім парафію його зятю Федору. 29 вересня 1527 р.

Кор. Жигімонт Август потверджує ѿ грамоту і съященика Федора на парафії. 6 падолиста 1556 р.

Poponatus villaे eiusdem Koblo.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis et singulis, exhibitas esse nobis literas in harta poccorina scriptas, sub titulo et sigillo in zona serycea appenso magnifici Stanislai Odrowàsz de Sprowa, pallatini Russiae, protunc capitanei samboriensis, omni suspicionis nota vacantes, donationem certae areae alias dworzyscza una cum pomario ac cum duabus piscinulis ecclesiae ruthenicae als czerkwi in villa Koblo factam in se continentes, supplicatumque nobis est per quosdam consiliarios nostros nomine religiosi Fedor, in villa Koblo poponis, ut easdem authoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur, quarum tenor est talis:

Stanislaus Odrowàsz de Sprowa in Jaroslaw et Zynkow haeres, capitaneus samboriensis.

Significamus tenore praesentium universis et singulis quibus expedit, praesentium noticiam habituris, quam praesentibus tam futuris, quia nos speciali respectu commoti erga virtutem et fidelia obsequia religiosi Bochdan Lothniewicz poponis in villa Koble, quibus se iam pridem ante multos annos reddidit commendatum felicis recordationis magnifico domino Joanni Odrowàsz de Sprowa, pallatino Russiae et capitaneo samboriensi, genitore nostro amantissimo, ita ut ex singulari beneficentia sibi contulerit et donauerit aream alias dworzyscze in praefata villa Koblo appropriaueritque eandem ecclesiae alias czerkvi tituli btae Mariae Virginis, in eadem villa Koblo nouiter erectae, quae quidem area praefatae ecclesiae alias czerkwi ibidem donata ab inferiore sua parte emensurata est et limitata ad arborem usque bialobrzosa pro tunc ibidem consistentem in contiguo Iwan Krainikowicz, a parte vero superiori usque ad magnam pomum penes Iwan Dankowicz...¹⁾), quod etiam monasterium ex antiquo praefatae ecclesiae in Koblo adiacet; unde nos praefatam donationem memorati magnifici

¹⁾ Пропав один рядок при обтинанні книги.

Ioannis Odrowąsz de Sprowa genitoris nostri amantissimi ratificare volentes, tenore praesentium eandem approbamus et confirmamus, simulque vigore praesentium omittentes, ut tota communitas villae ipsius Koblo ad praefatam ecclesiam cum omni iure et consuetudine ecclesiastica attineat ac more caeterarum ecclesiarum contributiones omnes annuatim tam a confessionibus quam ab aliis ecclesiasticis ministeriis supradicto Bochdan poponi eiusque successoribus soluat. Praeterea habentes etiam rationem, quia praenominatus Bochdan pop omnium primus in sepe dicta villa Koblo cum ecclesia rutenica in cruda radice se locauerit, vigore praesentium eidem Bochdan concedimus et ad mortem suam penes praefatam ecclesiam permaneat, nullaque ratione inde moueri debet, postquam vero ipsum Bochdan ex hac vita migrare contigerit, ex tunc in locum suum mediante Fedor pop gener ipsius legittimus succedet, cui pariter ad saepedictam ecclesiam in villa Koblo ad finem vitae suaे concedimus permanendi facultatem, harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Datum in Sambor dominico die sancti Michaelis anno millesimo quingentesimo vigesimo septimo.

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praenominatus literas praeinsertas et donationem, in eis contentam, ratas et gratas habentes, eas authoritate nostra regia approbandam, ratificandam et confirmandam esse duximus, approbamusque, confirmamus et ratificamus literis hisce nostris, decernentes eas robur debitae et perpetuae firmatis, quattenus tamen in eorum usu continuo hucus usque fuerit, habituras, donationem ecclesiae praenominatae factam perpetuam esse et fore declarantes, harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Warschauiae feria sexta post festum sanctorum omnium proxima anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, regni nostri vigesimo septimo. Relatio reverendi Joannis a Przeramb, regni nostri vicecancellarii, gnesnens., crac., vilnen. praepeti. Joannes Przerembski regni Poloniae vicecancellarius sct. (л. 421 в. — 2).

VI.

Головецько.

Самбірський староста Ст. Одровонж забезпечає священику Бартоломею парафію в с. Головецькім йому і сину до віку і зменшує його обов'язки з огляду на малі грунти. 27 марта 1528 р.

Кор. Бона потверджує сю грамоту 20 серпня 1553 р.

Кор. Бона уставляє, що новороозроблені дворища в с. Головецьким мають належати до давньої парафії. 6 січня 1556 р.

Кор. Жигімонт Август потверджує сії грамоти. 14 липня 1558 р.

Poponatus villaे Holowieczko.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc. etc.

Significamus tenore praesentium quibus expedit universis et singulis, exhibitas nobis esse binas literas per certos consiliarios nostros, alteras in pargameno, alteras uero in papiro scriptas, utrasque titulo et sigillo serenissimae olim dominae parentis nostrae communitas, poponi sinagogae rittus graeci in villa nostra Holowieczko capitaneatus Samboriensis seruientes, sanas, saluas, et integras nullique vicio aut suspicioni abnoxias, supplicasque nobis, vt easdem authoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur, primarum autem literarum talia verba fuerint:

Bona, Dei gratia regina Poloniae, suprema dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae etc. domina.

Significamus tenore praesentium quorum interest universis, oblatas nobis esse literas pargameneas per poponem de villa nostra Holowieczko tenutae nostrae Samboriensis super eiusdem poponatum in Holowieczko sub titulo magnifici olim Stanislai Odrowąsz, sigilloque eius appenso communitas, sanas, saluas et integras, petens per nos illas sibi confirmari. Quarum quidem tenor sequitur de verbo ad verbum et est talis:

Stanislaus Odrowąsz de Sprowa capitaneus samboriensis ac haeres in Jaroslaw et Zinkow etc.

Significamus tenore praesentim noticiam habituris, quia nos habentes generosum respectum idoneitatis et bonae conseruationis religiosi Bartholomei poponis de villaе tenutae nostrae Holowieczko, unum ex filiis suis aut propinquioribus, qui idoneus fuerit ad functionem sacerdotii rittus rutenici, ibidem in Holowieczko ad eandem sinagogam nos aut nostri successores debent suscipere et in possessione agrorum, pratorum et excrescentium alias lazy dictarum, quas ipse nunc tenet aut utifruitur, eundem etiam conseruamus et conseruare volumus, sicut predecessores suos. Post vero mortem suam nulla morticinia dicta vulgaritur vmarscizny nos aut successores nostri debent recipere, et per praesentes idem Bartolomeus pop in Holowieczko sit liber a receptione quarumcunque rerum post mortem suam, et dationem annualem, quam caeteri popones nostri in capitaneatu nostri Samboriensi tenentur nobis soluere, videlicet per triginta grossos, praedicto vero poponi moderno in Holowieczko dimittimus decem grossos usque ad mortem suam, ea de causa quia ipse paucos agros et prata habet pro

predicta sinagoga sua nec possidet integrum aream, sicut caeteri popones; idcirco ipse solum viginti grossos singulis annis nobis et nostris successoribus soluere tenebitur; et de porcis ipsius propriis nullam exactionem nos et nostri successores ricipere debent, videlicet de fagatione. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum in Sambor feria sexta infra octauas visitationis gloriaeissimae virginis Mariae anno incarnationis dominicae millesimo quingentesimo vigesimo octauo, praesentibus tunc existentibus generationis nobilibus Paulo Radeczki vicecapitaneo nostro samborian., Stanislao Zaba factore nostri ozymnen., Paulo Breski de Korczbok, de Kropus etc. Martino Zaranowski, Iwan Bielenski etc. caeterisque plurimis fide dignis circa praemissa.

cuius quidem poponis supplicationibus permotae, praefatas literas¹⁾ in omnibus earum punctis, clausulis et conditionibus, quantum in nobis est, confirmandas duximus et confirmamus praesentibus literis nostris, decernentes eas robur debitae firmitatis in omnibus contentis ius habere debere. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est praesentibus subappensum. Datum Warschauiae vigesima augusti anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio. Bona regina sgtt.

secundae vero literae eiusmodi tenoris erant:

Bona Dei gratia regina Poloniae, suprema dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae etc. domina.

Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis et singulis, quomodo cum auctae sunt areae decem ex agris antiquae extirpationis in villa nostra Holowieczko — in fluvio Wielki pothok versus fluum Lonna in capitaneatu nostro Samboriensi sita, ne tandem in posterum id in dubium vocaretur a Hendeu., quod auctio arearum in agris antiquis villae praefatae facta est, incolas omnes in areis eiusmodi omnes decem residentes ad sinagogam antiquam rittus rutenici in eadem villa Holowieczko, ex antiquo fundatam, pertinere censuimus, omnesque incolas in areis ipsis ad sinagogam prefatam antiquam adiungimus pertinereque volumus. Quocirca generoso Petro Boratinski castellano praemisiensi et capitaneo nostro samboriani et aliis capitaneis pro tempore existentibus, quibus interest et in futurum interesse poterit, maudamus, quattenus incolis rittus rutenici ex huiusmodi areis auctis de prouentibus, qui ad sinagogam ex antiquo pertinent, poponi circa sinagogam villae praedictae Holowieczko pro nunc existenti aliisque pro tempore existentibus respondere iubeant literasque nostras praesentes exequantur, pro gratia nostra facturi. In cuius rei testimo-

¹⁾ В оригіналі помилкою: mras.

nium sigillum nostrum praesentibus est subimpressum. Datum Warschouiae feria secunda ipso die festi trium regum anno Domini millesimo quingentessimo quinquagesimo sexto.

nos itaque Sigismudus Augustus rex prefatus supplicationi eiusmodi consiliariorum nostrorum benigne annuentes literas utrasque pro insertas autoritate nostra regia in omnibus punctis, clausulis, conditionibus et articulis approbamus, ratificamus et confirmamus praesentibus vimque et robur debitae firmitatis obtinere debere decernimus — harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est subappensum. Datum in Crasnysthaw feria quinta in crastino s. Margarethae anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo. Regni nostri vigesimo nono. Relatio magnifici Ioannis de Oczieschino r. Poloniae cancellarii, crac. generalis ac oszwieczimen., zathorien., sandecen., olstinenque capitanei et succamerarii. crac. Ioannes Oczieski r. Poloniae cancellarius. (л. 340 в. — 2).

VII.

Кор. Жигімонт Август потверджує дозвіл самбірського старости на засновання другої церкви в с. Головецькім. 13 червня 1561.

Poponatus villa Holowieczkie.

Sigismundus Augustus, dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis, quod cum magnificus olim Ioannes de Mieliecz, pallatinus Podoliae, regni nostri supremus marsalcus ac samboriensis grodecensisque etc. capitaneus, volens facere conditionem meliorem bonorum nostrorum capitaneatus Samboriensis dedisset et concessisset facultatem prouido Steczkoni sculteto in villa nostra Holowieczko, in eadem praefectura sita, alteram ecclesiam rittus graeci in eadem villa Holowieczkie, idque propter frequentiam incollarum eiusdem villae extruendi, ad eamque ecclesiam unum laneum agri in cruda radice extirpandi, extirpatumque per ipsum Steczkonem et eius successores una cum ecclesia praedicta obtinendi, nunc vero cum supplicatum nobis esset nomine prenominati Steczkonis, ut concessionem eiusmodi ratam et gratam habere eam auctoritate nostra Regia approbare et confirmare dignaremur, nos animaduertentes concessionem praedictam ex necessitate factam et institutam esse, ipsam ratam et gratam habere eamque auctoritate nostra regia approbandam et confirmandam duximus, uti approbamus et confirmamus praesentibus, ita tamen, ut id fiat sine damno et praeiudicio aliorum bonorum nostrorum et villarum circumcirca iacentium et tum et zupparum nostrarum in eadem prefectura existentium, ipse quoque Steczko ratione ecclesiae et lanei agri

praedicti dationes et contributiones omnes iuxta morem et consuetudinem aliorum poponum, in eadem prefectura existentium, nobis et successoribus nostris dare et pendere teneantur et sint astricti, iuribus etiam nostris regalibus ibidem per omnia semper manentibus saluis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Wilnae feria sexta post octauas festi sacratissimi corporis Christi proxima anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo primo, regni vero nostri trigesimo secundo. Relatio reverendi in Christo patris domini Philippi Padniewszki episcopi crac. et r. Poloniae vicecancellarii. Philippus Padniewsky episcopus es vicecancellarius (*л. 342*).

VIII.

Т е р ш і в.

Староста Станіслав Одровонж в формі продажі надає парафію в с. Тершові Стефану попу і його потомкам, в сумі 20 золотих, з увільненням від різних повинностей. 12 падолиста 1528 р.

Super poponatum in ibidem.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Stanislaus Odrowążs de Sprowa capitaneus samboriensis et in Jaroslaw et Zynkow haeres etc. Significamus tenore praesentium quibus expedit universis praesentibus et futuris, praesentium noticiam habutris, quia nos habentes gratiosum respectum idoneitatis et bonae conseruationis religiosi Stepan poponis de villa tenutae nostrae Terszow, quibus se omnibus commendatum redidit, tum etiam ad intercessionem certorum proborum hominum et officialium nostrorum, pro ipso Stepan popone ad nos factam, eidem vendidimus et per praesentes vendimus perpetue et in aeum et eius legitimis successoribus unam integrum aream, quae ex antiquo spectat pro ecclesia seu synagoga in Therszow, pro viginti florenis pecc. communis et numeri polonicis. Et iam eidem Stepan poponi hanc gratiam nostram impartimur per praesentes literas nostras, quod ipse Stepan, quamdiu vixerit, ab administratione ecclesiae seu synagogae in Terszow autoritate nostra aut successorum nostrorum ammouere non debet, quin imo ipso Stepan e uiuis excedente, concedimus praesentibus, ut filii ac nepotes et pronepotes eorumque legitimi successores, si fuerunt praesbiteri et ad hoc idonei, ecclesiam illam in Terszow successiue habeant et possideant cum pleno regimine tam in spiritualibus quam in temporalibus. Quia vero spiritualia non subsistunt sine temporalibus, ideo conseruamus praedictum Stepan poponem in Terszow et suos legitimos successores circa eandem integrum

aream, ad eandem ecclesiam in Terszow ex antiquo pertinentem et spectantem. Et post mortem ipsius Stepan poponis et ipsius successorum nullas res alias odumarsczizny nos aut nostri successores recipere debent. Similiter et pro expeditione bellica non tenebuntur dare bouem pro curru, neque de fagatione porc(um) aut aliquam donationem, nec post filios aut filias dationem dictam kunicze tenebuntur nobis aut nostris successoribus dare. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subimpressum. Datum in Sambor feria quinta in crastino festi Martini episcopi anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo octauo, praesentibus pro tunc generosis ac nobilibus Joanne Jablonski vicecapitaneo nostro samboriensi, Paulo Brzeski, Adam Kozbok et aliis quamplurimis fide dignis circa praemissa testibus (л. 436 v.).

IX.

Староста Станіслав Одровонж надав (в формі продажі) парохію в с. Тершові съяще. Григорію й його потомкам, в сумі 12 кіп, з увільненням від ріжних повинностей. 11 вересня 1531 р.

E. Habentes gratiosum respectum idoneitatis et bonae conseruationis religiosi Gregorii alias Hrehorii poponis in villa tenutae Waniowicze, eidem vendidimus unam integrum aream, quae spectat ex antiquo pro eadem ecclesia seu synagoga in Waniowicze pro 12 marcis; quin imo ipso Hrehorio e viuis excedente concedimus, ut filii ac nepotes et pronestes eorumque legittimi successores, si fuerint praezbiteri et ad hoc idonei, ecclesiam illam in Waniowicze successiue habeant et possideant cum pleno regimine tam in spiritualibus quam in secularibus siue temporalibus. Quia vero spiritualia non subsistunt sine temporalibus, ideo conseruamus praedictum Hrechorium poponem in Waniowicze et suos legittimos successores circa eandem aream integrum, neque post mortem ipsorum alias res alias odumarsczizny vulgariter nuncupatas nos et nostri successores recipere debent, sic et pro expeditione bellica bouem pro curru non tenebuntur dare, neque etiam faginare¹⁾ porcos, aut aliquam donationem, nec post filias filiosque dationem dictam kunicza tenebuntur nobis aut nostris successoribus dare.

Грамоту сю потвердив для religiosi Mathiej alias Mathviej poponis ritus graeci in Tarnowcze кор. Житомонт Август, 10 січня 1562 р. (л. 439 v.).

¹⁾ В оригіналі жибно: saginare.

X.

Торчиновичі.

Староста Станіслав Одровонж потверджує на парафії с. Торчинович Степана попа, записуючи йому в формі продажі суму 26 зл. і звільняючи від ріжних повинностей. 13 падолиста 1528 р.

E. Poponem Stepan circa synagogam in villa Tharczynovicze conseruamus, quamdiu in humanis aget, post mortem vero praedicti Stepan de Tharczynovicze unum ex filiis suis aut propinquioribus, qui idoneus fuerit ad functionem sacerdotii rittus rutenici, ibidem in Tarczinovicze ad eandem synagogam nos aut nostri successores suspicere debent. Pro qua quidem synagoga ipsi Stepan poponi vendidimus unam integrum aream, quam ipse nunc tenet et utifruit, pro 26 florenis. Qui quidem pop Stepan et eius successores post mortem nullas res tenebuntur nobis et nostris successoribus dare, nec post filias suas dationem dictam kunicze, similiter et bouem pro expeditione bellica, nec et de fagatione alias z zero ullam dationem tenebuntur dare, libereque poterunt pascere sues et porcos proprios in syluis omnibus tenutae nostrae Tarczynovicze samboriensis absque vila datione.

Грамоту сю потвердив для Мартина, olim Stephani, съященника с. Тарчиновець, кор. Жигимонт Август, забезпечаючи йому сю парафію до віку його, 13 лютого 1563 р. (л. 441 v.).

XI.

Висоцько Нижнє.

Староста Станіслав Одровонж потверджує ігумена Костя Кириака на парафії с. Висоцька Нижнього, з правом передачі сину і внуку, і звільняє його від ріжних побічних оплат. 15 вересня 1530 р.

Кор. Жигимонт Август потверджує сю грамоту. 21 липня 1564 р.

Poponatus Wyszoczkie Nizne.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus praesentibus literis nostris ad quos pertinet universis, exhibitas esse coram nobis literas conseruationis religiosi Kosth Kiriak eiusque posterorum circa sinagogam in villa Wyszoczkie Nizne omnibusque ad eam pertinen., per magnificum olim Stanislaum Odrowąsz factae, supplicatumque nobis esse, ut easdem literas autoritate nostra regia confirmare et approbare dignaremur, quarum quidem literarum tenor est qui sequitur talis:

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Stanislaus Odrowąsch de Sprowa, in Jaroslaw et Zynkow haeres, capita-

neus samboriensis. Significamus tenore praesentium quibus expedit universis, praesentibus et futuris, praesentium noticiam habituris, quia nos habentes gratiosum respectum idoneitatis et bonae conseruationis religiosi Kosth Kiriak, quondam existentis humion in monasterio mukaczouiensi, quibus se omnibus, tum ad intercessionem certorum amicorum nostrorum, pro ipso Kosth Kiriak ad nos factam, ipsum religiosum Kosth et filium eius Stheczkonem, de terra Vngariae et villa Dambrowka, circa synagogam in villa tenutae nostro Wyszoczkie Nizne conseruamus et conseruare volumus, quamdiu ipse Kosth Kiriak et filius eius dictus Steczko in humanis aget, post mortem vero praedicti Kosth Kiriak et filii ipsius Stéczkonis unum ex filiis eius praedicti Steczkonis aut propinquioribus eiusdem, qui idoneus fuerit ad functionem sacerdotii rittus rutenici, ibidem in Wyszoczkie Nizne ad eandem sinagogam nos aut nostri successores suscipere debent. Pro qua quidem synagoga nos pro quadraginta florenis peccuniarum monetae et numeri polonicalium, quemlibet in florenum per triginta grossos computando, pro praedicta sinagoga unam integrum aream perpetuae et in aeuum, quae area ex antiquo pertinebat ad eandem sinagogam, quas tenuit, et cum campis circa eandem iacentibus a via usque ad montem, sic longis et latis campis, sicut una Iutrzyna, et cum prato dicto Pozwala, alias ad Zielnicze usque ad fluuium Strei, sic late et longe sicut ex antiquo continentur, dictum pratum alias od czieszniny priorem a villa Wyszoczkie Nizne usque ad aliam czieszniny et blonie. Qui quidem Steczko et eius successores post mortem nullas res tenebuntur nobis et successoribus nostris dare, nec post filias suas dationem dictas kunicze, similiter et bouem pro expeditione bellica, ac aliam de agnis nullam dationem, ac etiam de fagatione alias z zero nullam dationem tenebuntur etiam dare, sed libere poterit, suique successores pascere agnos, sues et porcos, tantum proprios, in sylvis omnibus tenutae samboriensis absque vlla datione. Solum idem Steczko et eius posteritas singulis annis de eadem sinagoga dationem nobis et nostris successoribus tenebatur dare medium sexagenam more caeterorum poponom. Praedictus etiam Steczko et eius posteritas potens erit cuique idoneo poponi vendere praedictam emptionem, pro eadem summa, aut permittare vel impignorare et ad usus suos beneplacitos conuertere, nostro tamen speciali consensu ad id praehabito. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum in Sambor feria quinta proxima ante festum nativitatis Domini nostri saluatoris anno ab incarnatione eiusdem millesimo quingentesimo tricesimo.

Nos itaque Sigismundus Augustus praenominatus rex; annuentes supplicationibus, apud nos ea in parte interpositis, praedictas literas, hic, ut praemissum est, superius de verbo ad verbum insertas, ratas et gratas habentes, in omnibus earum punctis, clausulis, conditionibus confirmandas, rattificandas et approbandas duximus, prout confirmamus, rattificamus et approbamus praesentibus literis nostris, decernentes omnia et singula, quatenus in earum possessione et usufructu praedictus Kosth Kiriak, aut eius successores fuerint, robur debitae et perpetuae firmitatis obtinere — harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Datum Parczouiae in conuentione generali regni pridie s. Mariae Magdalene anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, regni vero nostri trigesimo quinto. Relatio magnifici Valentini Dembienski regni Poloniae cancellarii, luhobomlienque (sic) capitanei. Valentinus Dembienski, regni Poloniae cancellarius sgtt. (л. 409).

XII.

Ясінка.

Староста Станіслав Одровонж надає в формі продажі лан ґрунту на церкву в с. Ясінці, забезпечуючи довічне володіння парафією священинику Ваську. 23 червня 1534 р.

Poponatus villae Iaszienka.

Nos Stanislaus Odrowążz de Sprowa in Jaroslaw et Zynkow etc. haerès, castellanus leopoliensis et caepitaneus samboriensis.

Significamus tenore praesentium uniuersis et singulis quibus expedit, praesentium noticiam habituris, tam praesenbitus, quam futuris, quia nos habentes gratiosum respectum idoneitatis et bonaे conservationis discreti Vaskonis de Lasthowki, poponis villa tenutae nostrae capitaneatus Samboriensis, quibus se nobis reddidit commendatum, tum etiam ad intercessionem nonnullorum amicorum nostrorum, pro ipso Vaskone ad nos factam, eidem Vaskoni pop vendidimus et per praesentes vendimus ad tempora vitae ipsius. duntaxat et non ultra unam aream integrum alias dworzyscze zupelne, nunc nouiter emensuratam, in bonis Iaszionka sittam, cum agris, pratis, hortis, prout praedicta area in suis metis est distincta et limitata, et hoc pro ecclesia siue synagoga rittus ruthenici, ibidem in Iaszionka consistente, nouiter erectae et constructae, et hoc pro decem marc. peccuniarum communium polonicalium in quam libet marcam quadraginta octo computando, per ipsum Vaskonem poponem praedicta bona — aream, agros, prata, ortos, ad dicta synagogam in Jaszionka pertinentia tenenda,

habenda, possidenda, utifruenda, vendenda, committanda et ad usus suos benaplacitos, quo sibi melius et utilius videbitur, conuerendas, requisito tamen super hoc speciali nostro consensu et admissione nostra et successorum nostrorum, quod sibi denegare non debemus neque nostri successores denegare debebunt. Et eidem Vaskoni cum nostris legitimis successoribus promittimus, quod post mortem ipsius eius filium legitimum, si ipsum habuerit, vel aliquem ex proximi- oribus ipsius, dummodo ad id idoneus fuerit inventus nobisque et nostris successoribus placebit, eum a fruitione et possessione synagogae predictae, et areae et bonis praedictis in Jassionka consistentibus non remouebimus, et nostri successores non debebunt. Praefatus etiam Wasko cum suis posteris de iure et tali consuetudine eisdem bonis utifruetur et possidebit et de illis censem dabit et alia onera nobis et nostris successoribus adimplebit, quemadmodum et alii popones nobis quotanius pendere et soluere de antiqua consuetudine tenentur et sunt obligati, alias iuribus nostris et successorum nostrorum in toto manen- tibus saluis. In cuius rei euidentius testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Actum et datum in Sambor feria tertia in vigilia nativitatis sancti Ioannis Baptistae precursoris Domini nostri Jesu Christi anno Domini millesimo quingentesimo trycesimo quarto. (л. 399 в.).

XIII.

Лімна.

Самбірський староста Станіслав Одровонж надає в формі продажі поповичу Івашку Дяку дворище в с. Лімні на церкву, забезпечуючи па- рафію йому і його сину до віку. 1 жовтня 1534.

Селяне з Ломни Іван Бучко з синами відступають на церкву своє поле. 7 мая 1550.

Кор. Жигімонт Август потверджує сі документи й забезпечає съя- щеннику Олексію й його сину доживотне володіннє парафією в с. Лімні. 29 жовтня 1558 р.

Poponatus villae Lomna.

Sigismudus Augustus Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium quibus expedit universis et singulis, exhibuisse coram nobis certos consiliarios nostros nomine reli- giosi Alexii, sinagogae in villa nostra Lomna capitaneatus Samboriensis sitae póponis, binas literas infrascriptas, alteras pargameneas, titulo et sigillo subappenso olim Stanislai Odrowąsz samboriensis capitanei communitas, alteras vero papireas, certum rescriptum, ex actis castren- sis samboriensibus descriptum in se continentes, quarum utraque

poponi et sinagogae villae nostrae Lomna praedictae seruiebant, sanas, saluas et integras nullique vicio aut suspicioni obnoxias, supplicasseque, ut eiusmodi utrasque literas et omnia earum contenta authoritate nostra regia approbare, rattificare et confirmare dignaremur. Primarum autem literarum is tenor fuerat :

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Stanislaus Odrowąż de Sprowa; in Zinkow et Iaroslaw haeres, nec non castellanus et capitaneus leopoliensis, samboriensisque. Significamus tenore praesentium notitiam habituris, quia nos habentes gratiosum respectum idoneitatis et bonae conseruationis religiosi Iwasko Diiak, popowicz de Holowieczko, in terra Premisliensi, et districtu Samboiensi, tenutae nostrae existentis, quibus se omnibus commendatum reddidit, tum etiam ad intercessionem certorum dominorum et amicorum nostrorum pro ipso Iwaskone Diiak ad nos factam, eysdem et ipsius legitimis successoribus vendidimus et per praesentes vendimus vnam integrum aream ad ecclesiam in villa dicta Lomna, pro decem marcis peccuniae monete et numeri polonicalis in regno communiter curentis cum omnibus ad dictam aream attinentiis; prouentibus ac proprietatibus, post mortem vero Iwaskonis unum ex filiis ipsius, qui valens et idoneus ad sacerdotium rittus rutenici repertus fuerit, ipsum nos ad eandem ecclesiam in dicta villa suscipiemus et nostri successores suscipient. De qua quidem ecclesia ipse praenominatus Diiak et eius legitimi successores singulis annis nobis et successoribus nostris per unum flor. pecc. soluere et dare debet, tenebitur ac tenebuntur. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum in curia samborien. feria quinta post festum s. Michaelis archangeli proxima anno ab incarnatione Domini millesimo quingentesimo trecesimo quarto :

Secundarum vero literarum ea fuit series verborum.

Venientes personaliter ad iudicium castrense samboriense laboriosi Iaczko dictus Buczko una cum Iwan, Hriczko filiis suis propriis de villa Lomna, subditi sac. reg. mt., nec compulsi nec coacti, neque aliquo errore deuio seducti, sani mente et corpore existentes, publice et per expressum recognouerunt, quia agrum suum proprium als laz iacentem in campus dictis Desczane sub monte dicto Rozlucz religioso Olexae poponi ad sinagogam sancti Ioannis Baptistae als swietego Iana ad villam Lomna dederunt, donauerunt, assignauerunt et adscripserunt, prout dant, donant perpetuae et in aeuum irreuocabiliterque ita late longe circumferentialiterque, prout soli tenebant, habebant et possidebant, nil sibi et suis successoribus reseruantes. Et iam sibi ex nunc praefati Iaczko, Iwan, Chriczko praefato Olexae poponi dederunt

et dant effectualem possessionem in praedictum agrum et dant, eorumque successores tenebuntur praefatum poponem et eius successores ab omni impetione iuridica et quibusuis iuribus tueri, defendere, euincere et eliberare totiens, quotiens sibi aut eius successoribus opus fuerit, super quod memoriale positum est, quod iudicium recepit. Acta sunt haec in curia samboriensi in conuentu vernali feria quarta in vigilia sancti Stanislai anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo. Ex actis castrentibus samboriensibus extractum. Petrus Radeczki n. sgt.

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praefatus supplicationi eiusmodi benigne annuentes, literas utrasque perinsertas, in quantum usus earum retinetur, in omnibus punctis, clausulis, conditionibus et articulis approbamus, rattificamus et confirmamus arthoritate nostra regia, decernentes easdem vim et robur debitae firmitatis obtinere debere, ita-tamen vt hac confirmatio nostra eiusmodi literarum iuribus nostris in nullo deroget, quae nobis salua reseruamus. In super volentes gratiam nostram in prefatum Alexium poponem rittus graeci testari, non solum ipsum verum etiam Paulum ipsius filium, quoad uterque eorum vixerit, non amouebimus in poponatu circaque sinagogam villae nostrae Lomna conseruatuos nos verbo nostro regio cum serenissimis successoribus nostris pollicemur ad extreum vsque vtriusque vitae eorum terminum, a qua et pertinentiis eius tam Alexium praefatum quam Paulum filium ipsius, quoad usque eorum vixerit, non amouebimus, verum ipsum Alexium et filium eius praedictum in usufructu ac possessione pacifica eiusdem sinagogae et omnium ipsius attinentium et pertinentium manutenebimus, tuemur et defendemus, serenissimique successores nostri conseruabunt et defendant, ad extrema usque tam patris quam filii praedictorum tempora, harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est subapensum. Datum Warschouiae sabbato ante festum omnium sanctorum proximo anno Domini millesimo quingentesimo quiquagesimo octauo, regni uero nostri vigesimo nono. Ioannes Oczieski r. P. cancellarius sgt. (л. 332 в. — 334).

XIV.

Р о з л у ч .

Староста Станіслав Одровонж надав в формі продажі лан ґрунту на церкву в с. Борисовій Волі, в сумі 10 кіп, на два доживотя. 22 жовтня 1534.

Poponatus villaе Rozlucz.

E. Nos habentes gertatosum respectum idoneitatis et bonae conseruationis religiosi Lazur poponis de villa dicta Boryszowa wolia, unam integrum aream alias dworzyscze ad ecclesiam tituli Nativitatis Mariae virginis in villa Boryszowa wolia pro 10 marcis ad extreum diem

vitae ipsius; post mortem vero ipsius Lazor poponis unum ex filiis eiusdem, qui valens et idoneus ad sacerdotium rittus rutenici repertus fuerit, ipsum nos ad eandem ecclesiam in Boryszowa wolia suscipiemus et nostri successores suscipient. De qua ecclesia Lazur pop cum sua posteritate singulis annis per unum florenum peccuniae dare tenebuntur. (л. 372 v.).

XV.

Мокрані.

Староста Станіслав Одровонж надає в формі продажі лан ґрунту в с. Мокранах священнику Яцку, в сумі 10 зл., забезпечуючи йому парафію на два доживотя і звільнюючи від ріжних повинностей. 10 січня 1533 р.

E. Nos habentes gratiosum respectum idoneitatis et bonae conservationis religiosi Iaczkonis de Iakubowa wolia villa poponis filio, nunc vero existentis pop in villa tenutae nostra Mokrzany, eidem vendidimus et eius legitimis successoribus unam integrum aream alias dworzyscze in eadem villa Mokrzany pro eadem seu synagoga in Mokrzany pro 10 florenis. Eidemque Iaczconi poponi impartimur, quod ipse pop Iaczko, quamdiu vixerit, ab administratione ecclesiae seu synagogae in Mokrzany ammoveri non debet, quinimo ipse Iaczko e uiuis excedente concedimus, ut unus ex filiis suis aut propinquioribus, qui idoneus fuerit ad functionem sacerdotii rittus rutenici ibidem in Mokrzany, ad eandem ecclesiam nos et successores nostri suscipere debent. Post mortem vero ipsius Iaczko poponis et ipsius successorum nullas res recipere debemus, nec et nostri successores recipere debent, sic et de ipsius poponis et successoribus eius propriis porcis et suibus de faginazione, alias z zeru, nullam dationem seu exactionem recipere debemus, nec nostri successores recipere debent.

Грамоту сю потвердила кор. Бона для того ж Яцка 1545 р. (л. 424 v.).

XVI.

Плоскіе.

Кор. Бона надає парафію в новозаснованім селі Плоскім Матвію і записує на нїй 10 гривен. 15 жовтня 1546 р.

Кор. Жигмонт Август потверджує сю грамоту. 4. липня 1558 р.

Poponatus villae Ploskie.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium quorum interst universis, harum noticiam habituris, exhibitas nobis esse literas serenissimae olim parentis nostrae dominae Bonae, reginae Poloniae, in pargameno scriptas ac sigillo ac subscriptione eiusdem munitas, sanas, saluas et integras nullaque ex parte suspectas, institutionem certi poponis in sinagoga rittus rutenici et inscriptionem areae ad eandem in certa summa pecuniae in villa Ploskie dicta in se continentes, supplicatumque nobis, ut eas autoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur, quarum tenor est iste :

Bona Dei gratia regina Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium quibus expedit universis et singulis, harum noticiam habituris, quia nos volentes subditis nostris rittus rutenici in villa nostra Ploskie nouiter locata de popone rittus eiusdem prouidere, eisdem nostris subditis villae praedictae in poponem discretum Matiam circa sinagogam in eadem villa constituendum duximus. Cui quidem poponi pro huiusmodi poponatu totam et integrum aream cum omnibus attinentiis ad poponatum legittime spectantibus in decem marcis peccuniae inscribimus, ita tamen quia ipse pop eandem aream cum omni iure et libertate in pecc. praefata tenebit et possidebit beneficium nostrum, prout et alii popones eiusdem capitaneatus nostri soluere tenent. Quamquidem aream una cum poponatu idem Mathias in decem marcis peccuniae tenebit et possidebit ad beneficium nostrum¹⁾). In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Crac. ipso die sanctae Hedwigis anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo sexto. Bona regina.

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praefatus literas hic insertas ratas et gratas habentes, eas in omnibus earum punctis clausulis, articulis et conditionibus approbamus, ratificamus et confirmamus literis hisce nostris, decernentes eas et omnia in eis contenta robur debitum, quatenus in usu et possessione earum hucusque, obtinere debere. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum in Crasnishaw die quarta mensis iulii anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo, regni nosti vigesimo nono. Relatio reverendi in Christo patris Ioannis Przerembski nominati episcopi cheimensis et regni Poloniae vicecancellarii. Ioannes Przembski regni Poloniae vicecancellarius sglt. (л. 357).

¹⁾ Тут децо повторено, а децо упущено (про обовязок священика платити податок пор. ч. 17).

XVII.

Мшанець.

Кор. Бона надає парохію в с. Мшанці Івану, з записею 10 гривен. 15 жовтня 1546 р.

E. Nos de certa scientia et gratia nostra, in villa nostra Mszaniecz et popone rittus rutenici prouidere nostris subditis villaेe praedictae cupientes poponem discretum Iwan circa sinagogam in eadem villa existentem constituendum duximus, cui quidem poponi ad poponatum totam et integrum aream cum omnibus attinentiis ad poponatum legitime spectantibus in decem marcis pecc. inscribimus, de qua quidem area dationes, census et tributa quotannis nobis soluere tenebitur prout et alii popones eiusdem nostri capitaneatus soluere tenentur. Quam quidem aream una cum poponatu idem Iwan in eisdem 10 marcis pecuniae tenebit ad beneplacitum nostrum.

Грамоту сю потвердив кор. Жигімонт Август 4 липня 1558 р. (л. 343 v.).

XVIII.

Ісаї.

Кор. Бона надає до церкви с. Ісаїв дворище і записує на нім 10 гривен. 10 лютого 1552 р.

Poponatus villaе Iszaie.

Bona, Dei gratia regina Poloniae, suprema dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae etc. domina. Significamus tenore praesentium quibus expedit universis, quia nos supplicationibus Fedinae poponis de villa nostra Iszaie tenutae nostrarae samboriensis, tum petitis apud nos quorundam pro ipso factis acclinatae, dedimus et donauimus eidem aream unam alias dworziscze pro poponatu et ecclesia sua praedicta, quam hactenus nullam habuit, pro commoditate villaе praefatae, ut moris est in eo istic districtu Samboriensi, sibi emensurandam, quam quidem aream una cum poponatu ipse popo ad vitam suam habebit et possidebit cum omnibus utilitatibus quomodocunque ad ipsum poponatum ex antiquo pertinētibus. Praeterea inscribimus ex speciali gratia nostra eidem poponi in poponatu isto id. marcas decem monetae et numeri regni huius, ita quod mortuo ipso quicunque alter praeter successoros suos legittimos, si hi idonei ad officium hoc non fuerint, poponatum istum habere voluerit, tum prius ipsa decem marcas reponere tenebitur successoribus suis secundum consuetudinem aliorum poponum districtus Samboriensis, iuribus autem et prouentibus omnibus

nostris consuetis semper saluis permanentibus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Warschouiae decima februarii anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo. Bona regina scit. (л. 417 v.).

XIX.

Н е д і л ь н а .

Кор. Бона записує съяш. Демковичу 16 зл. на парафії в с. Недільній. 1 мая 1552 р.

Poponatus villaे Niedzielna.

E. Habentes commendatam probitatem et in rebus ecclesiasticis rittus graeci peritiam religiosi Demkowicz poponis in villa nostra, praedictum poponatum dedimus, insribentes illi in poponatu ipso 16 ff. peccuniarum monetae et numeri polonici dantesque, quantum in nobis est, quamdiu probe et honeste se gesserit ac idoneus fuerit, omnimodam facultatem poponatum praedictum administrandi et fructus omnes et prouentus ad eandem ecclesiam et eius popones antiquitus quomodolibet pertinentes pro se tollendi et percipiendi ac in usus suos beneplacitos conuertendi iuxta debitum et consuetudinem ex antiquo seruari solitam, saluis nihilominus remanentibus tributis, censibus et aliis iuribus nostris, nobis more aliorum poponum eiusdem districtus pendi solitis.

Грамоту сю потвердив кор. Жигмонт Август 1 серпня 1558 р. (л. 445).

XX.

М и х н о в е ц ь .

Кор. Бона потверджує передачу парафії в с. Михновій від съяш. Олекси його зятю съяш. Демяну Мардзовичу. 6 жовтня 1552 р.

Poponatus villaе Michnowiecz.

Bona Dei gratia regina Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium quibus expedit universis et singulis, harum noticiam habituris, exposuisse coram nobis religiosum Demian Mardzowiecz poponem in villa nostra Michnowa tenutae samboriensis, resignatum sibi esse poponatum eundem a socero suo religioso Oleskone, quem is vigore literarum magnifici olim Stanislai Odrowaz tenutarii samborien. obtinebat, quas quidem literas ipse idem popo Demian nobis exhibuit in fidem cessionis huiusmodi per socerum sibi factae supplicauitque nobis dictus popo, ut cessionem eiusmodi

ratam haberemus. Cuius nos suplicationibus ac aliorum nonnullorum pro ipso factis annuentes, hanc ipsam cessionem approbamus et in eo ipso poponatu praedictum Demian poponem ad vitae suaे extrema tempora, in quantum fuerit bonus et idoneus, relinquimus et conseruamus, cum omnibus eiusdem poponatus fructibus et prouentibus, ad eandem sinagogam et eius popones ex antiquo quomodolibet pertinentibus, saluis nihilominus etiam tributis, censibus et aliis iuribus nostris nobis aliorum more poponum eiusdem districtus pendi solitis remanentibus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappendsum. Datum Warschouiae die sexta mensis octobris anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo. Bona regina sgtt. (л. 347).

XXI.

Х а щ і в.

Кор. Жигімонт Август позволяє збудувати руську церкву в новім селі Ломницькій Волі (Хашові) і парафію, за рекомендацією єпископа, надає Лазару дяку, до його віку, позволяючи йому розробити лан ґрунту. 25 лютого 1553 р.

Poponatus villaе Chasczow.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium quorum interest universis et singulis, quia nos motu et affectu nostro singulari, quem in augendo cultu diuino ubique in bonis nostris gerimus, consensimus extruere in villa nostra Lomniczka wolia noua in districtu et tenuta nostra Samboriensi ecclesiam rutenicam ad laudem omnipotentis Dei et pro administrandis sacris illic populo rittus istius rutenici iam congregato discreto Lazaro diiako, in graeca hac fide et religione erudito, cui ad supplicationem et commendationem idoneitatis suaे reverendi in Christo patris Antoni Radzilowski wladicae praemisiensis et samboriensis apud nos pro eodem factam, dedimus et concessimus poponatum in eadem villa circa ecclesiam ipsam per eum extruendum. Cui ecclesiae donamus et ascribimus laneum agri, per eundem Lazarum sibi extirpandum ac per capitaneum nostrum samboriensem mensurandum secundum aliorum poponum eiusdem districtus Samborien. consuetudinem in similibus obseruatam. Quem quidem poponatum una cum laneo agri eiusmodi, ut praemissum est, dictus Lazarus ad vitam suam tenebit, possidebit, ac successores sui legitti тenebunt, habebunt et possidebunt, si ad hoc munus ecclesiasticum idonei fuerint, cum perceptione omnium et singulorum prouentuum et obuentionum more

aliorum poponatum eiusdem districtus Samboriensis, — iuribus autem et obuentib[us] etiam nostris secundum alios poponatus in eodem etiam saluis remanentibus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est praesentibus subappensum. Datum Cracouiae sabatto post festum s. Matthei apostoli et evangelistae proxima anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio, regni nostri vigesimo quarto. Relatio magnifici Ioannis de Oczieszczino r. P. cancellarii, succamerarii burgrabiique crac., sandecen. ac olstinen. capitanei. Joannes Oczieski r. Poloniae cancellarius sct. (л. 336).

XXII.

І л ь н и к .

Кор. Бона забезпечає съвященнику с. Ільника Лазору парафію до віку й записує на нїм 10 грив. для його спадчиків. 20 серпня 1553 р.

E. Supplicationibus quorundam pro Lazaro popone de villa nostra Ilnik districtus Samboriensis annuentes, eundem Lazarum in ipso suo poponatu, quem iam a multis annis possidet, ad vitae suaे tempora relinquisimus et in eo ipso poponatu eidem Lazaro decem marc. pecc. inscribimus, ita quod morte sua subsecuta ille, qui poponatum ipsum habere voluerit, prius successoribus suis praefatas decem marc. reponat (л. 386 в.).

XXIII.

Я с е н и ц я .

Кор. Бона потверджує на парафії с. Ясеницї съвящ. Бориса і записує йому на вій 16 зл. 9 жовтня 1553 р.

E. Nos habentes commendatam probitatem et in rebus ecclesiasticis rittus graeci peritiam religiosi Borysz poponis in villa nostra Iaszienicza, eydem Borysz poponi poponatum in Iaszienicza cum area et agro pro eodem poponatu spectantibus, illi emensurandis, damus insribentes illi in ipsa area et agro 16 fl. dantesque illi, donec probe et honeste se gesserit idoneusque fuerit, omnimodam facultatem praedictum poponatum, quantum in nobis est, administrandi fructusque omnes et prouentus ad eandem synagogam et eius popones quomodo libet ex antiquo pertinentes pro se percipiendi iuxta consuetudinem in talibus observari solitam, saluis nihilominus remanentibus tributis, censibus et aliis iuribus nostris, nobis more aliorum poponum eiusdem districtus pendi solitis (л. 442 в.).

XXIV.

Нанчівка.

Кор. Бона поручає Ілі Нанчулу засновати нове село Нанчулів і надає йому в нім війтівство. 10 жовтня 1553 р.

Кор. Жигмунт Август потверджує цю грамоту на проханнє братів Федора, Прокопа й Ілі в с. Нанчулової волі та позиває поставити в ній церкву, а парафію надає найбільш до того здатному з братів. 4 липня 1558 р.

Scultetia cum poponatu villaे Nanczulowa wolia.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus literis hisce nostris quorum interest universis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, exhibitas nobis esse literas parchmentinas per honestum Fiedorum de villa nostra Nanczulowa tam ipsius quam Procopii et Iliae fratrum ipsius germanorum nomine, sub titulo et sigillo et manus subscriptione serenissimae olim dominae Bonae, reginae Poloniae, parentis nostrae charissimae, emanatas, locationem villaе Nanczulow cognominandae circa fluum Nanczul dictum nouiter locandae in capitaneatu Samboriensi et venditionem siue subscriptionem scultetiae alias kniastwo et molendini ibidem Iliae Nanczul in se continentes, sanas, saluas et integras in nulloque suspectas, supplicatum esse, ut eas authoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur, — quarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis:

Bona, Dei gratia regina Poloniae.

Significamus tenore praesentium quorum interest universis, praesentibus et futuris, quia nos, cupientes bonorum nostrorum meliorem conditionem et amplificationem facere habentesque certam informationem, quod circa fluum Nanczulow, a graniciebus capitaneatus Praemisiensis in eodem capitaneatu Samboriensi commode villa una locari et extirpari possit, praeterea eam ipsam villam circa dictum fluum Nanczulow et granicie capitaneatus praemisiensis de nouo locandam duximus. Sed quia non per aliud magis nisi per bonorum scultetorum diligentiam, praecipue autem in ipso capitaneatu Samboriensi viljae locari et extirpari sint solitae, proinde habentes commendatam probitatem, et industriam prouidi Iliae Nanczul, commissimus eidem et facultatem omnimodam damus praesentibus villam de nouo circa fluum Nanczulow a graniciebus capitaneatus Praemisiensis, in loco non possessionato et vacuo, sine tamen praeiudicio et incommoditate aliarum villarum adiacentium locare et homines siue colonos ad libertatem vocare, qui a censibus, libertate, datiis, laboribus et aliis oneribus gau-

debunt secundum consuetudinem iuris valachici, more aliorum incolarum, illic locari solitorum, in eodem iure valachico residentium, quo etiam iure hanc villam nouiter locandam, Nanczulow cognominandam, gaudere volumus perpetuis temboribus. Vt autem dictus Illias Nanczul locationi eiusmodi villae diligentius et acuratius intendat, eidem et ipsius legitimis successoribus vendidimus et per praesentes vendimus in eadem villa locanda Nanczulow scultetiam, alias kniasthwo pro centum flor. pecc. monete et numeri polonicalium, in quemlibet florenum per grossos[!] triginta computando, eandem summam ipsi et eius legitimis successoribus in eadem scultetia inscribentes, prout inscribimus literis nostris. Porro ut propensior et magis solicitus sit de locatione villae eiusmodi, damus eidem et ad eandem scultetiam aduingimus areas duas integras in eadem villa locanda Nanczukow, tertiam vero in solitudine ipsi emensurandam. Et de hominibus nostris eiusdem villae tertiam partem post expiratam libertatem annuatim unum arare et alterum falcastrare diem, tortasque et alias res iuxta aliarum villarum valachicarum consuetudinem dare et prestare annuatim tenebuntur et erunt obligati. Insuper admittimus eidem Illiae indicto fluvio Nanczulow molendinum extruere, de quo ipse et eius successores emolumenta percipient more aliorum scultetorum valachicorum — per ipsum Illias et eius legitimos successores scultetiam praedictam ac molendinum per ipsum extruendum in praenominata pecc. summa centum florenorum polonicalium cum omnibus et singulis fructibus, prouentibus et obuentib[us] generaliter universis, agris pratis, campis, hortis, areis, hominum laboribus, scultetis praestare solitis, et aliis dictae scultetiae utilitatibus tenenda, habenda, possidenda, quiete et pacifice more aliorum scultetorum valachicorum usque supremum nostrum, quod nobis et nostris successoribus in eadem scultetia saluum et illesum relinquimus — harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est appensum. Datum Cracoviae decima octobris anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio. Bona regina.

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praefatus supplicationi, nomine dictorum fratrum videlicet Illiae, Fiedori et Procopii nobis factae, uti iuste, benigne annuentes, literas hic insertas et omnia in eis contenta approbamus, ratificamus et confirmamus literis hisce nostris in omnibus earum punctis, clausulis et articulis atque conditionibus, dcernentes eas et omnia in eis contenta robur debitum et perpetuum obtinere debere. Damus insuper dictis Illiae, Fiedorj et Procopy fratribus potestatem tabernam in fundo villae eiusdem extruendi ac more aliorum scultetorum cum omnibus illius redditibus tenendi et possi-

denti. Adducti praeterea supplicationibus certorum consiliariorum nostrorum, pro praenominatis Illia, Chuedoro et Procopio fratribus ad nos interpositis, illis admissimus, utquidem admittimus literis hisce nostris, extruere atque statuere ecclesiam rutenicam in eadem villa nouiter locata ac ad eandem ecclesiam adscribimus terrae inultaes unum laneum agri per eosdem extirpandum, ecclesiamque eam cum agro ac omnibus ad eandem pertinentibus per unum ex eis, ad id munus magis idoneum, et successores illius una cum poponatu, in quantum ad hoc munus idonei fuerint, tenendam, habendam pacifice et quiete more aliorum poponum, in eodem capitaneatu Samboriensi consistentium, possidendam temporibus perpetuis. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum literis hisce nostris est appensum. Datum Crasznosthawi die quarta mensis iulii anno Domini millesimo quingentesimo quiquagesimo octauo, regni nostri vigesimo nono. Relatio reverendi in Christo patris domini Ioannis de Przerembski nominati episcopi chelmen. et regni Poloniae vicecancellarii. Ioannes Przerembski regni Poloniae vicecancellarius sgtt. (л. 362 в. — 364).

XXV.

Любогірськ.

Кор. Бона поручає осадити село (Любогорч) Олексій Ревтовичу і надає йому війтівство в ній. 10 жовтня 1553 р.

Кор. Жигмунт Август потверджує ю грамоту і продажу цього війтівства братам Юшку і Хведору, дозволяючи їм при тім поставити в селі корчму, фольш і церкву, і надає пафію Юшку. 4 липня 1558 р.

Кор. Жигмонт Август потверджує свою попередню грамоту. 14 марта 1568 р.

Sculptetia cum poponatu villaе Lubochorza.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis, tam his qui nunc sunt, quam postea futuris, exhibitas esse coram nobis pro parte honestorum Iusko et Chwedor fratribus germanorum, in villa nostra Oliexianka, in capitaneatu Samboriensi existentii, sculptorum, literas nostras in pargameno scriptas, sigillo nostro munitas, saluas atque integras, continentes in se consensum nostrum super venditionem eiusmodi sculptiae praedictis fratribus, per honestum Alexiun Rewtowicz factam, et confirmationem priuilegii, per serenissimam olim dominam parentem nostram super villam praedictam ac illius sculptiam concessi, supplicatumque esse nobis nomine praefatorum

fratrum per certos consiliarios nostros, ut eas authoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur, quarum quidem literarum tenor sequitur de verbo ad verbum et est talis:

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masowiae, Samogitiae etc. dominus et haeres.

Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis, suplicatum nobis esse per certos consiliarios nostros nomine honestorum Iusko et Chwedor fratrum germanorum, ut cum hi scultetiam alias kniasthwo villae Olexianka, circa fluum Liubochorczia in capitaneatu Samboriensi sittae, apud honestum Alexium Rewthowicz, cui locandae dictae villae potestas concessa fuerat, summa peccunaria in eadem scultetia inscripta emissent, nos in eam ipsam venditionem consentire ac priuilegium infrascriptum, per serenissimam olim dominam parentem nostram super eandem villam ac illius scultetiam concessum, approbare, ratificare, et confirmare dignaremur, quarum tenor iste:

Bona Dei gratia regina Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium quorum expedit universis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia nos, cupientes bonorum nostrorum capitaneatus Samboriensis meliorem conditionem et amplificationem facere, habentesque certam informationem, quod iuxta fluum Liubochorczia a graniciebus nobilium praefatorum in loco vacuo et deserto, absque tamen praeiudicio et incommoditate aliarum villarum adiacentium¹⁾, locare et homines siue coloros ad libertatem vocare, qua a censibus, datiis, laboribus et aliis omnibus oneribus gaudebunt secundum praescriptum et consuetudinem iuris valachici, expirata autem libertate, labores, census, datias, contributiones soluent et alia onera obibunt more consuetudinis et iuris valachici, quemadmodum caeteri incolae, illic locari solitae, in iure valachico residentes, quo iure etiam hanc villam noiuter locandam, Olexanka cognominandam, gaudere volumus perpetius temporibus. Ut autem dictus Olexa locationi eiusmodi villae diligentius et accuratius intendat, eidem et ipsius legitimis successoribus vendidimus et per praesentes vendimus in eadem villa Olexianka nunc locanda scultetiam, alias kniasthwo, pro quinquaginta florenis, pecc., mon. et numeri polonicalium, in quemlibet florenum triginta grossos computando, eandem summam ipsi et ipsius legitimis successoribus in eadem scultetia insribentes, prout inscribimus praesentibus. Porro ut propensior magisque solitus sit de locatione villae eiusmodi, damusque eidem ad eandemque scultetiam adiungimus duas areas in ipsa villa,

¹⁾ Тут в оригиналі пропуск.

tertiam verro in solitudine illi...¹⁾) eiusdem villa tertiam partem post expiratam libertatem. Ratione cuius tertiae partis dationum iste idem scultetus Olexa tenebitur nobis et nostris successoribus pro statione annuatim soluendos florenos peccuniarum polonicalium; coloni vero singulatim villae eiusdem locandae ultra onera nostra ipsi sculteto post expiratam libertatem unum arare, et alterum falcastrare diem tortasque et alias res iuxta aliarum villarum valachicarum consuetudinem dare et praestare singulis annis tenebuntur et erunt obligati. Insuper admittimus eidem Oliexa in dicto fluvio Liubochorczia molendinum extruere. De quo ipse et eius successores scultetiam praedictam ac molendinum per ipsum extruendum in praenominata summa quinquaginta florenorum cum omnibus et singulis fructibus, prouentibus et obuentionibus generaliter universis, agris, pratis, campis, hortis, areis, hominum laboribus, scultetis praestare solitis, et aliis dictae scultetiae utilitatibus, tenendum, habendam, quieteque et pacifice possidendam, ac in usus suos beneplacitos conuertendam, nostro tamen vel successorum nostrorum ad id consensu accedente. De qua quidem scultetia ipse Oliexa et eius successores tempore bellice expeditionis tenebitur in castro nostro samboriensi seruitia obire et alia onera iuxta consuetudinem et debitum aliorum scultetorum valachicorum, iusque supremum nostrum, quod nobis et successoribus nostris in eadem scultetia saluum et illesum relinquimus — harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est apensum. Datum Warssowiae decima die octobris anno Domini millesimo quingentesimo quinquagessimo tertio. Bona regina.

nos itaque Sigismundus Augustus rex praenominatus supplicationi eiusmodi, uti iuste, benigne annuentes, in venditionem praefatam consentiendum et literas suprascriptas in omnibus earum punctis, clausulis et articulis approbandas, ratificandas et confirmandas duximus, ut quidem consentimus, approbamus, ratificamus et confirmamus praesentibus literis nostris, decernentes eas et omnia in eis contenta robur debitum et perpetuum obtinere debere. Damusque insuper praedicto Iuskoni et Chwedor potestatem tabernae in fundo villae eiusdem extruenda ac more aliorum scultetorum cum omnibus illius redditibus tenendas et possidendas, nec non etiam facultatem extruendi molendinum seu molae torquatis, alias foluscha, in qua mola lodicos, et alia id genus vestimenta rutenica parare et condensare poterint, eiusque ius possidendi cum supra nominata scultetia tantisper, donec taxatis eius impensis illi, quicquid indictum molendinum impenderit, fuerit

¹⁾ Верхній рядок сторони обяттій при оправі.

²⁾ Тут дещо пропущено в оригіналі.

restitutum per nos vel successores nostros. Adducti preterea supplicationibus certorum consilialiorum nostrorum, pro altero ex eis, ad hoc magis idoneo, videlicet Ioskonem, ad nos diligenter factis, admisimusque ipsi soli, uti quidem admittimus literis hisce nostris extruere atque statuere ecclesiam rutenicam in eadem villa nouiter locata ac ad eandem scultetiam adscribimus terrae incultae unum laneum, per eundem Iosko extirpandum, ecclesiamque huiusmodi cum agro ac omnibus ad eam pertinentibus per praefatum Ioskonem poponem et illius successores una cum poponatu, in eodem capitaneatu Samboriensi consistenti, perpetuo possidendum. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum in Krassnysthaw quarta die mensis iulii anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo, regni vero nostro vigesimo nono. Relatio reverendi in Christo patris domini Ioannis Przerembski, nominati episcopi chelmensis et regni Poloniae vicecancellarii. Ioannes Przezembski r. b. vicecancellarius.

itaque nos Sigismundus Augustus rex praefatus supplicationi, uti iuste, benigne annuentes, praeinsertas literas autoritate nostra regia approbandas, ratificandas et confirmamus praesentibus literis nostris, decernentes eas vim ut robur debitae firmitatis obtinere debere — harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum appendi iussimus. Datum Knessyni die quatuordecima mensis martii anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, regni vero nostri anno trigesimo nono. Relatio reverendi in Christo patris domini Petri Myskowski, confirmati episcopi plocensis et r. P. vicecancellarii. Petrus Miskowski, confirmatus episcopus plocensis et regni Poloniae vicecancellarius. sct. (л. 404—405 в.).

XXVI.

У ш н е.

Кор. Бона позволяє съященику Луці Телепіану поставити церкву в с. Утнім і записує йому суму 16 зл. 16 січня 1554 р.

Poponatus villaе Uszne.

Bona, Dei gratia regina Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium, quorum interest universis, quia nos comedatam habentes peritiam discreti Lucae filii Wassili Thelepijan, admisimus eidem et admittimus praesentibus, in laudem omnipotentis Dei adaugendam ecclesiam rithus graeci in villa nostra Uszne, nunc locanda in capitaneatu nostro Samboriensi, extruere et aedicare, in qua quidem ecclesia sic aedificanda poponatum ipsi Lucae Thelepijan iam ex nunc damus, in quantum ad id munus idoneus repertus fu-

erit, adiungentes et gratiose ad eandem ecclesiam dantes unam aream integrum, per scultetum villae eiusdem emensurandam, inscribentesque dicto Lucae poponi in ipsa area sedecim florenos peccuniarum polonici, prout inscribimus praesentibus literis nostris, et hoc ut ecclesiam ipsam eo diligentius et citius extrueret. Cui quidem Lucae, quantum in nobis est, omnimodam facultatem damus poponatum superius nominatum administrandi, colonos villae eiusdem docendi et gubernandi ac cum omnibus et singulis prouentibus, utilitatibus aliisque omnibus obuentib; poponatum ipsum more aliorum poponatum concernentibus, tenendi, habendi, possidendi, iure et consuetudine aliorum poponum rittus graeci, in talibus seruari solitis, saluis nihilominus remanentibus tributis et aliis iuribus nostris, nobis more aliorum poponum eiusdem districtus nobis pendi solitis — harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est appensum. Datum Warschouiae die sedecima ianuarii anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto (*л. 404*).

XXVII.

Дністрик.

Кор. Бона позволяє съященику Григорію Плоскиничу (Hreor Ploskinicz) поставить церкву в новозаснованім селі Дністрику (Niestrzik locari ieceptan). 16 січня 1554 р. (Зміст буквально той сам що в попередній грамоті) (*л. 366*).

XXVIII.

Лопушанка Хомина.

Кор. Бона записує на парафії в с. Лопушанці Хоминій суму 16 зл. для съящ. Лазура Іванця, за рекомендацию епископа перемишльського 18 серпня 1554 р.

E. Nos ad commendationem venerabilis Antonii Radyłowski wlad. praemisliensis et nostri samboriensis, pro religioso Lazur Iwaniecz apud nos factam, eidem Lazor poponatum in villa nostra Lopuszanka in capitaneatu nostro Samboriensi damus ad beneplacitum nostrum, inscribentes illi tam in eodem poponatu, quam area, pratis, hortis, agris et aliis omnibus eundem poponatum ex antiquo concernentibus, in quorum usu persistit, 16 fl. Cui iam ex nunc, in quantum bonus et idonaeus fuerit, plenam concedimus facultatem praedictum poponatum regendi, tenendi, fructusque omnes disponendi saluis tamen reseruatis in eodem poponatu tributis, censibus et aliis iuribus

nostris, more aliorum poponum eiusdem districtus nobis pendi solitis.
(л. 444).

XXIX.

П р и с л о п .

Кор. Бона записує на парафії в с. Прислопі суму 16 зл. для съвящ. Яцка (religioso Iaczkone filio Iwani sculteti in villa nostra Przyslop), за рекомендациєю епископа перемишльського. 18 серпня 1554 (Зміст документа буквально той сам, що й попереднього) (л. 415).

XXX.

Старий Самбір.

Кор. Бона позоляє самбірську „попу“ Ігнату передати свою парафію зятю Івану Дяку і записує на нїм для того Івана 16 зл. 20 січня 1555 р.

Кор. Жигмонт Август потверджує сю грамоту для Івана Дяка, забезпечуючи йому парафію до віку. 20 серпня 1558 р.

Priuilegium poponatus in antiqua Sambor.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Massouiae, Samogitiae etc.

Significamus praesentibus literis quorum interest universis et singulis, exhibitas nobis, esse serenissimae olim dominae Bonae, reginae Poloniae, parentis nostrae desideratissimae, literas, sigillo apenso et subscriptione eiusdem communitas et obsignatas, sanas, saluas et integras nullaque ex parte suspectas, resignationem poponatus in se continentes, supplicatumque esse nobis per certos consiliarios nostros pro parte discreti Ivan Diiak de Felstin popone, ut eas autoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur, quarum tenor sequitur talis :

Bona, Dei gratia regina Poloniae, magna dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Massouiae, Samogitiae etc. domina.

Significamus tenore praesentium quorum interest universis, quia cum religiosus Ichnath popo de antiqua Sambor instituisset resignare eundem poponatum suum discreto Iwan Diiak de Felstin genero suo, quia id sine speciali consensu nostro facere non potuit, supplicatum est nobis nomine illius, ut in eam ipsam resignationem consentire dignaremur. Petitioni itaque iuste annentes, in eiusmodi resignationem, postquam facta fuerit, consentimus et poponatum praedictum in antiqua Sambor, quantum ex nobis est, praedicto Ivan Diiak de Felstin, in quantum ad id idoneus fuerit, administrandum concedimus et cum

omnibus et singulis prouentibus, fructibus, obuentionibusque generali-
ter universis, dictum poponatum ex antiquo quolibet concernentibus,
nullis exceptis, utpote area, pratis, hortis, datiis et aliis quibuscunque
tributis, tenendum, habendum, possidendum, vtifruendumque ac pro
libitu suo disponendum permittimus et conferrimus praesentibus, inscri-
bentes eidem Ivan in area ipsa et aliis ad eandem synagogam perti-
nentibus sedecim florenos peccuniarum polonicalium, prout inscribimus
literis hisce nostris, reseruatis tamen in eodem poponatu tributis, cen-
sibus ac aliis datiis nostris, nobis more aliorum poponum eiusdem
districtus pendi solitis et debitiss, harum testimonio literarum, quibus
sigillum nostrum est subappensum. Datt. Warschouiae die vigessima
ianuarii anno Domini millesimo quingentessimo quinquagessimo quarto.

nos itaque Sigismundus Augustus rex praenominatus, supplicationi
eorundem consiliariorum nostrorum, uti iuste, benigne annuentes, lite-
ras praeinsertas approbandas, ratificandas et confirmandas duximus, ra-
tificamusque, approbamus, confirmamus praesentibus, decernentes ea s
omniaque et singula in eis contenta robur debitae et perpetuae firmi-
tatis obtineri debere. Volentes praeterea maiorem gratiam illi exhibere,
illum in praedicto poponatu ad villaे eius extrema tempora praesentibus
conseruamus, promittentes pro se et pro serenissimis successoribus
nostris eundem Iwanum Dyiak in praedicto poponatu, quoisque vixe-
rit, conseruaturum esse. In quorum fidem et testimonium sigillum no-
strum praesentibus et appensum. Datum in Crassnysthaw vigessima die
augusti anno Domini millesimo quingentessimo quinquagessimo octavo,
regni vero nostri vigessimo nono. Relatio reverendi in Christo patris
Ioannis Przerembski, nomitati episcopi chelmensis et regni Poloniae
vicecancellarii (*л. 320—1 в.*).

XXXI.

Г р о з ь о в а .

Кор. Бона записує съвящ. Івану в Грозьовій 16 зл. на парафії.
28 мая 1555 р.

E. Nos habentes commendatam probitatem et industriam religiosi
Iwan poponis in Groziowa wolia, in capitaneatu nostro Samboriensi
sita, eum ipsum poponem Iwan in administratione et usufructu popo-
natus in Groziowa wolia ac in omnibus ad eum ipsum poponatum ex
antiquo pertinentibus, utpote area, agris, pratis, hortis et aliis obuen-
tionibus, conseruamus hinc ad beneplacitum nostrum, insribentes illi
in area ipsa flor. 16. Tenebit itaque eundem poponatum, gubernabit et

illo utifruetur libere, saluis iuribus et aliis oneribus nostris thesauri nostro more aliorum poponum districtus Samboriensis pendi solitis.
(л. 354 в.).

XXXII.

С п р и н я.

Кор. Бона надає парафію в с. Сприні Матвію, записуючи на нїм суму 10 грив. для нього. 18 грудня 1555 р.

Poponatus villae Sprinia.

Bona, Dei gratia regina Poloniae, suprema dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae etc. domina.

Significamus tenore praesentium quorum interest universis, quod nos commendatam habentes probitatem solertiamque discreti Mathwei ad administrandum munus poponali, dedimus eidem poponatum in villa nostra nouiter locata dicta Sprynia tenendum, habendum et possidendum cum omnibus illius fructibus et obuentionibus universis ad vitam ipsius, in quantum bene et honeste in officio gubernandi suo se gesserit, et ut exemplo aliorum poponum eiusdem tenuitae Samboriensis aream, prata et hortos habeat ad hunc ipsum poponatum, damus ei arream integrum locaque pro pratis et hortis conuenientia, per capitaneum vero nostrum aut notarium proventuum samboriensem eidem emensuranda, more, ut diximus, aliorum poponum. Inscribimus praetearea eidem poponi in praedicto poponatu marc. decem pecc. et mon., ita quod si amotus ab isto ipso poponatu, aut eo ultro cesserit, vel mortuus fuerit, tum habiturus poponatum siue ipsi aut successoribus eius naturalibus praedictam summam peccuniarum prius reponere debet et tenebitur, iuribus nihilominus etiam nostris saluis semper permanentibus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Warschoviae die decima octaua decembris anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto. Bona regina.
(л. 432 в.).

XXXIII.

Коблянська воля.

Кор. Бона записує на парафії с. Коблянської волі для съяще. Грицька 10 грив. і надає дворище. 18 грудня 1555 р.

E. Habentes commendatam probitatem dexteritatemque in administratione poponatus villae nostrae Koblanska wolia honesti Chriczkonis poponis in praefata villa nostra, eundem in eo ipso poponatu relinquen-

dum duximus ad vitae suaे tempora extrema, in quantum sese honeste in eo ad extremum gesserit. Damus autem eidem poponi ad praedictum poponatum aream integrum locaque apta pro pratis et hortis per eundem sibi comparandis, et per capitaneum nostrum aut notarium prouentuum nostrorum samboriensem emensurandis, secundum alios poponatus tenutae ipsius nostrae Samboriensis. Inscribimus insuper praefato Chryczkoni in eo ipso poponatu 10 marcas, ita quod si vel eo ultro alieni cesserit, priuatusne, mortuus fuerit, tum succendens in poonatum pantea successoribus suis naturalibus praefatam peccuniarum summam reponat, iuribus nihilominus etiam nostris in eodem poponatu semper saluis permanentibus. (л. 421).

XXXIV.

Рицяни.

Кор. Бона записує на парафії в с. Ripiany для honesti Michalko poponis 10 грив. 4 січня 1556 р. (л. 368). (Зміст грамоти той сам, що в попередній).

XXXV.

Котковичі.

Кор. Бона дає згоду, щоб оден з синів покійного священика с. Коткович був священиком на місці батька. 4 січня 1556 р.

Poponatus villaе Kothkowicze.

Bona, Dei gratia regina Poloniae, suprema Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae etc. domina.

Significamus tenore praesentium quibus expedit universis, quia nos ad intercessionem generosi Petri Borathinski castellani praemisliensis ac religiosi Antonii Radzilowski wladicae praemisliensis et samboriensis unum ex filiis olim poponis in Kothkowicze rittus ruthenici nuper defuncti, qui erit ad id idoneus et per ipsum wladika ad poponatum constitutus fuerit, in officio poponatus sinagogae in villa praefata nostra Kothkowicze relinquendum et conseruandum duximus, prout praesentibus literis nostris conseruamus, ita ut ipse unus ex filiis synagogam huiusmodi cum area caeterisque ad synagogam ipsam ex antiquo attinentiis prouentibusque tenebit ac possidebit in summa decem marcarum peccuniae, eo iure prout olim pater eius usus fuerat, tantisper quousque in eo ipso officio idoneus fuerit, iuribus tamen nostris prouentibusque saluis manentibus. In cuius rei testimonium sigillum no-

strum praesentibus est appensum. Datum Warschowiae die quarta Ianuarii anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto. Bona regina sct. (n. 422).

XXXVI.

Лопушанка Лехнова.

Кор. Ізабеля поручає Олехну Стебницькому осадити село на р. Лопушній і надає в ній війтівство йому. 31 марта 1556 р.

Кор. Жигімонт Август потверджує сю грамоту і при тім давляє війту виставити церкву та надає йому сю пафію. 4 липня 1558 р.

Sculptetia cum poponatu villaे Lopusanka Lechnowa.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc. Significamus tenore praesentium quorum interest universis et singulis, exhibitas nobis esse literas parchmentinas serenissimae principis dominae Isabellae, Vngariae etc. reginae, sororis nostrae charissimae titulo, manus subscriptione ac sigillo munita, integras et nulli vicio obnoxias, locationi villaе Stebnik de noua radice circa fluum dictum Lopuszny inter villas Chasczow et Michnowicz defluentem prouido Olechnoni Stebniczki admissam in se continentem, supplicatumque pro parte Olechnonis Lopuszenski, vt eas approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Quarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis:

Isabella. Dei gratia regina Ungariae, Dalmatiae, Croatiae etc.

Significamus tenore praesentium quorum interest universis, quia nos cupientes bonorum nostrorum samboriensium meliorem conditio-
nen et amplificationem facere postque edoctae essemus, quod circa flu-
um Lopuszny in eo capitaneatu Samboriensi commode una villa lo-
cari et extirpari possit, propterea eam ipsam villam circa dictum flu-
um Lopuszni de nouo locandam duximus. Sed quia non aliqua re
alia magis quam bonorum sculptorum diligentia ac industria, praecipue
autem in hoc ipso capitaneatu Samboriensi villaе locari sint solitae,
proinde habentes commendatam probitatem et industriam prouidi Olechno
Stebniczki, commissimus eidem et facultatem omnimodam dedimus
prout committimus et facultatem damus praesentibus literis nostris
villaе unam de noua radice Stebnik circa fluum dictum Lopuszny,
inter villas Chasczow et Michnowiez defluentem, in loco deserto et
vacuo absque tamen praeiudicio et incommoditate aliarum villarum
adiacentium locare et homines siue colonos ad libertatem vocare, qui
a censibus, datiis et laboribus ac aliis omnibus oneribus gaudebunt liber-
tate iuxta praescriptum iuris consuetudinis valachicae, expirata autem
libertate labores, census, datias et contributiones soluent et alia onera

obibunt secundum consuetudinem seu ius valachicum more aliorum incolarum, in villis capitaneatus Samboriensi locari solitorum et in eodem iure valachico existentium, quo etiam iure tam in libertate, quam aliis omnibus oneribus hanc villam nouiter locandam et Stebnik cognominandam gaudere volumus perpetuis temporibus. Ut autem Olechno dictus Stebniczki locationi huiusmodi villaे diligentius et accuratius intendat, eidem et ipsius legitimis successoribus vendidimus et per praesentes vendimus in eadem villa Stebnik per aeum locanda scultetiam als kniasthwo pro septuaginta flor. pecc. monete et numeri polonica- lium, in quemlibet florenum per triginta grossos computando. Quam summam eisdem et ipsius legitimis successoribus in eadem scultetia inscribimus praesentibus literis nostris. Porro ut magis sollicitus sit et propensior reddatur circa locationem eius villaे, damus eidem et ad hanc ipsam scultetiam adiungimus duas areas integras in ea ipsa villa, tertiam vero in campo siue silua, et de donationibus nostris tertiam partem post expiratam libertatem. Ratione cuius tertiae partis donationum iste idem scultetus tenebitur nobis et nostris successoribus pro statione annuatim soluere florenos duos. Coloni vero villaे locandae praefatae singulatim tenebuntur ipsi Olechno Stebniczki sculteto et eius legitimis successoribus post expiratam libertatem annuatim vnum diem arare, alterum metere et tertium falcastrare tortasque et alias res iuxta aliarum villarum valachicarum consuetudinem dare, prestare annis singulis erunt obligati. Insuper admittimus eidem Olechno Stebniczki in dicto fluvio Lopuszny molendinum extruere, de quo ipse et eorum successores emolumenta percipient, more aliorum scultetorum iuris valachici, per ipsum Olechno Stebniczki et eius legitimos successores scultetiam ipsam ac molendinum extrendum tenenda emolumentaque percipienda in praefata summa cum omnibus et singulis fructibus, prouentibus et obuentibus generaliter universis, nec non agris, pratis, campis, hortis, areis, tortis, hominum laboribus, scultetis prestari solitis et aliis ad dictam scultetiam pertinentibus, nullis exceptis, iure aliorum scultetorum valachicorum habenda quiette et pacifice possidenda et in usus beneplacitos conuertenda, nostro tamen vel successorum nostrorum consensu ad id accedente. De qua quidem scultetia ipse Olechno Stebniczki et eius successores tempore bellice expeditionis tenebitur secundum mandatum nostrum vel capitaneorum nostrorum samboriensium seruitia obire et alia omnia onera iuxta consuetudinem et debitum aliorum scultetorum valachicorum, iusque supremum regium, quod nobis et successoribus nostris in eadem scultetia saluum et illesum reseruamus, praestare, harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum et subscriptione manus est appensum. Datum Leopoli feria secunda post do-

minicam Palmarum anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto. Isabella regina.

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praenominatus supplicationi praedictae benigne annuentes, literas proinsertas et omnia in eis contenta approbamus, confirmamus et ratificamus praesentibus literis nostris, decernentes easdem robur debitae et perpetuae firmitatis habituras. Damus illi insuper potestatem tabernaæ in fundo villaæ eiusdem extruendæ ac more aliorum scultetorum cum omnibus illius redditibus tenendæ ac possidendæ. Adducti praeterea supplicationibus certorum consiliariorum nostrorum, pro praenominato Olechno Lopuszenski sculteto apud nos interpositis, illi admissimus, vti quidem admittimus literis hisce nostris, extruere atque statuere ecclesiæ rutenicam in eadem villa nouiter locata, ac ad eandem ecclesiæ adscribimus terræ incultæ unum laneum, per eundem Olechno scultetum extirpandum, ecclesiæ huiusmodi cum agro ac omnibus ad eam pertinenribus per prefatum Olechno Lopuszenski poponem et illius successores legittimos una cum poponatu, in quantum ad hoc munus idonei fuerint, tenendam, habendam, pacifice et quiete possidendam, more aliorum poponum in eodem capitaneatu Samboriensi consistentium. In cuius rei fidem et euidentius testimonium, sigillum nostrum praesentibus literis appensum est. Datum in Crassnysthaw die quarto mensis iulii anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo, regni vero nostri anno vigessimo nono. Relatio reverendi in Christo patris domini Ioannis Przerembski nominati episcopi chelmensis et r. Poloniae vicecancel. Ioannes Przerembski. r. p. vicecancellarius. (л. 336 в.—8).

XXXVII.

Т у р к а.

Кор. Ізабеля поручав Павлу Івашковичу і Хведору Яцковичу осадити с. Турецку і надає їм війтівство. 9 квітня 1556 р.

Кор. Жигімонт Август потверджує сю грамоту, дозволяючи при тім поставити в селі церкву, а священиком при ній поставити Федорового сина Осташія. 17 вересня 1567 р.

Scultetia cum poponatu villaæ Tureczka.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium quibus expedit universis et singulis, exhibitas nobis esse nomine Chwedorii Iaczkowicz, villaæ nostra Turkæ in capitaneatu Samboriensi sculteti, literas targameneas, titulo

et sigillo serenissimae dominae reginae Ungariae Isabellae, sororis nostrae charissimae communitas, super locationem villae circa fluum Turka, sanas, saluas et integras nullique vicio aut suspicioni obnoxias, supplicatumque est nobis, ut illas authoritate nostra regia approbare, rattificare et confirmare dignaremur, quarum is tenor fuerat:

Isabella, Dei gratia regina Ungariae, Dalmatiae, Croatiae etc.

Significamus tenore praesentium quorum interest universis, quia nos cupientes bonorum nostrorum capitaneatus Samboriensis meliorem conditionem et amplificationem facere, cum certo edoctae essemus, quia circa fluum dictum Turka et pothok dictum Dolchy in eodem capitaneatu Samboriensi commode villa una locari et extirpari possit, propterea eam ipsam villam circa fluum dictum Turka et pothok dictum Dolchy de nouo locandam duximus. Sed quoniam non per aliud magis, quam per bonorum scultetorum diligentiam villa locari et extirpari possit, praecipuae autem in illo capitaneatu Samboriensi villae locari et possessionari sint solitae, proinde habentes comendatas prohibitates et industrias prouidorum Pauli Iwaszkowicz de villa Rypiany et Chwedorii Iaczkowicz de villa Holowieczkie, commissimus eisdem et facultatem omnimodam dedimus, prout committimus et facultatem damus praesentibus literis nostris, villam unam de nouo nemore Turka circa dictum fluum Turka et pothok dictum Dolchy, superius villae Iablonka defluens, in loco deserto et vacuo, absque tamen praeiudicio et incommoditate aliarum villarum adiacentium locare et homines siue colonos ad libertatem vocare, qui a censibus, datis, laboribus et aliis omnibus oneribus gaudebunt libertate iuxta praescriptum iuris et consuetudinis Valachiae, exprata autem libertate labores, census, datias, contributiones soluent et alia onera obibunt, secundum consuetudinem siue ius valachicum, more aliorum incolarum, illuc locari solitorum et in eodem iure valachico existentium, quo etiam iure tam in libertate quam in aliis omnibus oneribus hanc villam Turka nouiter locandam gaudere volumus perpetuis temporibus. Ut autem praenominati Paulus Iwaszkowicz et Chwedor Iaczkowicz locationi eiusmodi villae diligentius et acratius intendant, eisdem et eorum legitimis successoribus vendidimus et per praesentes vendimus in eadem villa Turca locanda scultetiam alias kniastwo pro septuaginta florenis peccuniarum monetae et numeri polonicalium, in quemlibet florenum per triginta grossos computando, eandem summam praefatis Paulo Iwaskowicz et Chwodorio Iaczkowicz eorum legitimis successoribus in eadem scultetia inscribentes, prout inscribimus praesentibus literis nostris. Porro ut propensiores magisque solliciti sint de locatione villae eiusmodi, damus eisdem et ad eandem adiungimus duas

areas integras in ipsa villa Turca, tertiam vero in campo seu silua et de donationibus nostris tertiam partem post expiratam libertatem. Ratione cuius tertiae partis dationum isti iidem sculteti tenebuntur nobis et nostris successoribus pro statione annuatim soluere duos florenos, coloni vero villae praefatae locandae singilatim ipsis scultetis et eorum legitimis successoribus post expiratam libertatem annuatim unum arare, alterum mettere et tertium falcastrare diem, tortasque et alias res, iuxta aliarum villarum valachicarum consuetudinem dare et prestare tenebuntur et erunt obligati. Insuper admittimus eisdem Paulo Iwaskowicz et Chwedoro Iaczkowicz in dicto fluvio Turka molendinum extruere, de quo ipsi et eorum successores emolimenta percipient more aliorum sculterorum iuris valachici, per ipsos Paulum et Chwedor et eorum legitimos successores scultetiam et molendinum extruendum, emolumentaque percipienda in praedicta summa cum omnibus et singulis fructibus, proventibus et obuentib[us] generaliter universis, nec non agris, pratis, campis, hortis, areis, tortis, hominum laboribus, scultetis praestari solitis, et aliis ad dictam scultetiam pertinentiis, nullis exceptis et exclusis, iure aliorum scultetorum valachicorum tenenda, habenda quieteque et pacifice possidenda ac in usus suos beneplacitos conuertenda, nostro tamen vel successorum nostrorum consensu accidente. De qua quidem scultetia praefati Paulus Iwaskowicz et Chwedor Iaczkowicz ac eorum successores tempore bellicae expeditionis tenebuntur secundum mandatum nostrum uel capitaneorum samboriensium seruitia obire et alia onera omnia iuxta consuetudinem et debitum aliorum scultetorum valachicorum. Ius tamen supremum regium nobis et nostris successoribus in eadem scultetia illesum et saluum reseruamus, harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est apensem. Datum Leopoli feria quinta post festum Paschae proxima anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto. Isabella regina.

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praenominatus supplicationi eiusmodi annuentes literas praeinsertas, in quantum usus earum detinetur, in omnibus punctis, clausulis, articulis et conditionibus autoritate nostra regia approbamus, ratificamus, confirmamus vimque et robur debitae firmitatis eas obtinere debere decernimus. Et quoniam supplicatum est nobis nomine eiusdem Chwedorii, ut illi asensu nostro liceret poponatum seu synagogam rittus graeci in eadem villa Turca nouiter locata erigere et dotare, ac ut dotationis nomine mansum seu laneum agri ad eandem illius scultetiam villae Turca pertinentem pro ea synagoga ei assignare dignaremur, utque penes eum sit ius et potestas conferendae synagogae filio suo Eustachio, quo

eam ad vitae suae extrema tempora administrare queat, — itaque nos praecibus quorundam consiliariorum nostrorum adducti, permittendam illi duximus erectionem et dotationem synagogae suprascriptae in villa praefata, uti iam permittimus dotationisque suprascriptae nomine unum mansum scultetiae illius pro poponatu eidem assignamus literis hisce nostris, constituentes eundem Chwedor in patronum seu collatorem eiusdem poponatus, pro una vice tantum, quo scilicet sit penes eum ius et potestas pro una vice conferendi illius et mansi filio suo praefato, iure aliorum sacerdotum ritus graeci in capitaneatu Samboriensi consistentium tenendi, habendi et quiete possidendi, promittentes, quod eundem filium eius futurum poponem in administratione eiusdem sinagogae dotandae et errigendae in omnibusque et singulis fructibus, redditibus et utilitatibus, ad eandem synagogam dotandam pertinentibus, ad vitae illius extrema tempora conseruabimus pacifice et quiete successoresque nostri conseruabunt, iuribus nihilominus nostris et oneribus in aliis rebus per popones in capitaneatu Samboriensi praestari solitis saluis manentibus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est apensum. Datum in Liebiedziow die decima septima mensis septembbris anno Domini millesimo quingentesimo saxagesimo septimo, regni nostri trigesimo octauo. Relatio reverendi in Christo patris domini Petri Miskowski, confirmati episcopi plocensis et regni Poloniae vicecancellarii. Petrus episcopus et regni Poloniae vicecancellarius. (л. 413—4).

XXXVIII.

З а в а д к а .

Кор. Ізабеля надає царафію в с. Завадці съяще. Ігнату, в сумі 32 зл., і потверджує права його родини на млин в тім же селі. 18 червня 1556 р.

Isabella Dei gratia regina Hungariae, Dalmatiae, Croatiaeque etc. Significamus tenore praesentium quorum interest universis. Quia nos habentes commendatam probitatem et peritiam religiosi Ichnath de Terszow, eidem ex gratia nostra reginali poponatum in villa nostra Zawadka capitaneatus Samboriensis dandum et conferendum duximus, damusque et conferrimus literis nostris praesentibus cum curiola, alias z dworzysczem, ad eundem poponatum ac eius synagogam antea assignata et ad ipsum pertinenti, ac cum omnibus eiusdem poponatus pertinentiis et attinentiis, ipsum quomodolibet spectantibus et pertinentibus. Insuper damus et coferimus eidem Ichnath ad poponatum

praefatum medietatem montis seu agri dicti Zawadka Gornâ, in quo ecclesia seu synagoga sita est, insribentes eidem Ichnatio poponi in ipso poponatu triginta duos florenos monetae et numeri polonicalis, dantesque illi, prout praesentibus, quantum ex nobis est, damus omnimodam facultatem synagogam in villa nostra Zawadka ac poponatum praedictum administandi et fructus omnes et prouentus ad eandem sinagogam atque eius popones quomodolibet ex antiquo pertinentes pro se tollendi, percipiendi et in usus suos beneplacitos conuertendi iuxta consuetudinem in talibus seruari solitam, saluis nikilominus remanentibus tributis, censibus et aliis iuribus nostris, nobis more aliorum poponum eiusdem districtus pendi solitis. Ultra hoc autem damus et concedimus eidem Ichnatio poponi ac patri eius Vaskoni Drobysz et fatribus eius Ichnatii, videlicet Iwano, Iaczconi et Mathiae, molendinum in villa nostra Terszow, de quo antea praedictus Vasko Drobysz soluebat annuatim florenos nouem et grossos decem octo, quia vero villae, quae in eodem molendino molebant, iam sua molendina habent, in quibus moliunt, et ab ipso molendino sunt auersae, quam ob causam ad soluendum censem solitum suprascriptum sufficere non possunt, ideo illis de censu praedicto minuimus et dimittimus flor. quatuor et grossos decem octo, ita quod de predicto molendino nobis et tesauro nostro singulis annis non plus tantum florenos quinque in moneta soluere tenebuntur. Ad quem molendinum adiungimus et adscribimus alteram medietatem montis seu agri supra nominati dicti Zawadka gora, eo quod agrum et molendinum praedictum, ex antiquo pertinencia et inter agros praedii nostri castrensis iacentia, agris praedialibus est adiunctum ab eoque molendino ademptum, in recompensam uero praefatam medietatem montis praenominati illis dedimus, prout praesentibus literis nostris damus. De quo quidem agro seu monte dicto Zawadka gora habebunt liberam viam et transitum alias wyiazd per agros et prata praedii nostri castrensis ad aquam seu fluuium Niestr, quod etiam illis concedimus praesentibus literis nostris. In quorum omnium fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Leopoli die octaua iulii anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto. (л. 438 в.—439).

Сю грамоту потвердив кор. Жигимонт Август 16/IV. 1562 р.
(*ibid.*).

XXXIX.

Т и с о в е ц ь.

Староста П. Боратинський поручас крайнику Осташу Дашковичу осадити село Тисовицю, надаючи заразом йому право на парафію. 17 квітня 1558 р.

Scultetia cum poponatu villaे Tisouicza.

Petrus a Borathin castellanus belzensis, capitaneus samboriensis etc.

Significamus tenore praesentium universis et singulis, harum noticiam habituris et inspecturis, quomodo nos cupientes bona regia tenutae nostrae capitaneatus Samboriensis in usum ac commodum ampliorem deducere, prouido¹⁾) Hostasz Daskowicz krainicio strzelecensi villam in riuulo dicto Cziszowicza in capitaneatu nostro Samboriensi de noua radice locandam et constituendam iure valochico dedimus et concedimus omnimodam facultatem, ratione cuius locationis villaе prefatae eidem Ostasz et eius successoribus scultetiam alias kniasthwo iure et more aliorum kniasionum et iuris praefati scultetorum cum omni potestate eandem tenendam, et possidendam pro centum sexaginta florenis peccuniae polonicalium numeri et mon. vendidimus, ac in usumfructum hisce praesentibus concedimus, adientes et conseruantes sibi super eandem scultetiam duos laneos agri liberos necnon et tertium laneum super poponatum in eadem villa, de noua radice pro se extirpandos, ac molendinum in eodem riuulo pro usu suo construendum, insuper eidem dedimus et concedimus tertiam partem omnium dationum, necnon et colendam bis in anno videlicet pro die festo Paschae et Nativitatis Domini secundum consuetudinem aliorum kniasionum de colonis exigendi, ac tres dies in anno laborandi, videlicet falcastrandi, metendi et arandi per unum diem. Et ut itaque eadem villa valeat commodiosius collocari, colonibus omnibus ad decem annos a data praesentium se immediate sequentium a censu et omnibus dationibus admittimus et concedimus libertatem, qua elapsa colonis singulis annis censem ac alias omnes dationes semper pro quolibet festo s. Martini nobis et successoribus nostris²⁾ semper pro necessitate in equis duobus metsecundus armate seruitia prestare. Et in cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est impressum. Datum in curia samboriensi dominico die conductus paschae anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo. Petrus a Borathin c. p. cap. samborien (*л. 359 v.*).

¹⁾ Тут в оригіналі, видно, пропуск.

²⁾ В оригіналі хибно: prouide.

XL.

В о в ч а.

Кор. Жигімонт Август на підставі посвідчення старости, що съя-
щеники с. Вовчої мають ґрунтів ледви на пів дворища, позволяє їм роз-
робити ще на півдворище; заразом надає доживотні права на парафію
їм самим і їх синам. 1 жовтня 1558 р.

Poponatus villae Volcza.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium quibus expedit universis et singulis, quia cum ex literis magnifici olim Stanislai Odrowąsz de Sprowa capitanei samboriensis sub titulo et sigillo ipsius exhibits intellexissemus pro synagoga ritus graeci villae nostrae Volcza in ipso capitaneatu Samboriensi consistenti paucos agros et prata assignata esse, ita ut medietatem areae, dworzisce dictae vix efficere dicantur, ex quibus tantum grossos quindecim soluunt hucusque popones prefati (sic) sinagogae, nos adducti supplicationibus certorum consiliariorum nostrorum nomine religiosi Iaczko pop et Szienko nepotis ipsius, dictae sinagogae possessorum modernorum, apud nos interpositis, volentesque prouentus nostros eiusdem capitaneatus auctum iri, praefato Iaczkoni pop et Szienko nepoti ipsius ac eorum successoribus, dictae sinagogae poponibus pro tempore futuris, damus potestatem concedimusque praesentibus, ut ad eam medietatem areae, quam obtinet prntiarum, alteram medietatem in siluis nostris villa Wolcza praeffatae citra tamen damnum nostrum et subditorum nostrorum ac conscientiam administrationis, seu capitanei samboriensis moderni et pro tempore existentis extirpare possint, ita vt integrum aream cum suis successoribus praedictis teneant, habeant, pacificeque et quiete possideant, de qua quidem meditate areae, postquam eandem extirpauerint, quindecim grossos et de priore alios quindecim nobis et nostris successoribus singulis annis soluere una cum aliis datiis, per popones capitaneatus Samboriensis, integras areas obtinentes, pendi nobis solitis, tenebuntur, post mortem vero eorum nulla morticinia, vmarczizny communi appellatione dicta, accepiemus, neque de porcis ipsorum propriis ratione fagationis, iuxta literas praefati olim Stanislai Odrowącz capitanei pensionem aliquam exigemus. Promittimusque pro nobis et serenissimis successoribus nostris verbo nostro regio, quod non solum ipsum Iaczkonem et Szienko eiusdem nepotem, verum etiam filios utriusque eorum natu maiores, qui ad munus poponatus gerendi apti fuerint et idonei, videlicet Iaczkonis unum et Szienkonis alterum in usu et possessione pacifica eiusdem sinagogae et pertinentiarum ipsius genera-

liter omnium conseruabimus, serenissimique successores nostri conseruabunt, ad extremumque usque omnium quorundam vitae temporum, — iuribus nostris regiis saluis semper et integris manentibus, harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est subappensum. Datum Warschouiae sabbato ante festum sancti Francisci proximo anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo regni nostri vi-gessimo nono. Relatio magnifici Ioannis de Oczieschino r. p. cancell., crac. generalis ac oszwięcizmen., zathorien., sandecen., olstinenque capitanei. Ioannes Oczieski r. Poloniae cancellarius sst. (л. 324 в.).

XLI.

С т р і л к и .

Кор. Жигімонт Август потверджує права братів Васька і Осташія на парафію в с. Стрілках до віку їх. 14 липня 1558 р.

Poponatus uillae Strzelki.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium quibus expedit universis et singulis, quia cum nobis una cum venerabili Antonio Radilowski wladyska praemisiensi retulissent certi consiliarii nostri religiosum Vaskonem synagogae rittus graeci in villa Strzylki ad capitaneatum samboriensem pertinenti eandem synagogam hucusque pacifice cum fratre suo germano Eustachio possidebat, atque super eandem concessas literas conflagratas esse, illasque eiusmodi summae fuisse, quemadmodum religioso Bartholomeo de Holowieczko poponi per olim generosum Stanislaum de Sprowa Odrowąsz dictum capitaneum samboriensem concessae¹⁾ et tandem per serenissimam olim dominam parentem nostram approbatae existebant, supplicassentque, ut ad instar illarum, quas coram nobis produxerunt, similes memorato Vaskoni in locum combustarum dare et concedere dignaremur, nos adducti eiusmodi supplicationibus, praesentibus literis nostris ipsum Vaskonem poponem circa eandem synagogam villae nostraе Strzylki illiusque pertinentias et attinentias generaliter universas conseruamus, nosque et successores nostros conseruaturos in possessione illius ad extremum usque vitae ipsius terminum pollicemur, ipso vero ex hac luce sublato fratrem ipsius praedictum Eustachium ad eandem synagogam in Strzylki sufficiemus et possessionem usumque fructum agrorum, pratorum et excrescentiarum alias lazy, quem ipse Vasko in pntiarum obtinet, eidem tenere permettemus, permittimusque praesentibus. Post mortem insuper utriusque dictorum fratrum nulla morticinia alias vmarczizny recepturi sumus.

¹⁾ Днв. ч. VI.

Donationem tamen annualem more caeterorum poponum eius capitaneus samborien nobis soluere videlicet triginta grossos tenebuntur, harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est subpensum. Datum in Crasznysthaw feria quinta in crastino sanctae Margarethae anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo, regni vero nostri vigesimo nono. Relatio magnifici Ioannis de Oczieschyno regni Poloniae cancellarii, crac. generalis ac oszwięczimen., zathorian., sandecen., olstinenque etc. capitanei et succamerarii crac. Ioannes Oczieski regni Poloniae cancellarius sc̄t. (л. 455).

XLII.

П і н я н и .

Кор. Жигімонт Август надає пафію в с. Піннянах сину місцевого війта съвящ. Василю, на два покоління. 16 січня 1559 р.

Poponatus in Piniany.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis, quod nos ad intercessionem certorum consiliariorum nostrorum, pro parte religiosi Wassyl filii aduocati de Pienany ad nos factam, ipsi poponatum villae ipsius Pienany in capitaneatu Samboriensi consistentis dandum, donandum et concedendum duximus, uti quidem damus, donamus et concedimus praesentibus, adiungentes atque ad dictum poponatum adscribentes aream liberam cum horto et medium laneum agri, una cum agro circa fluum Niestr, per eum extirpato, una cum pratis ad dictos agros antiquitus pertinentibus, per praefatum Wassil poponem rittus graeci et illius successores poponatum ipsum cum area, hortis, agris, pratis aliisque quibusuis obuentionibus, ad dictum poponatum pertinentibus, more aliorum poponum in capitaneatu Samboriensi consistentium possidendum, dantes praenominato Wassil poponi et eius successoribus poponatus ipsius possessoribus libertates, immunitates ac praerogatiwas omnes, quibus siue a nobis siue a praedecessoribus nostris concessis alii popones in capitaneatu Samboriensi consistentes utuntur ac fruuntur, utique ac frui de iure uel consuetudine debent, absque cuiusuis contradictione et impedimento, iuribus ac aliis quibusuis pensionibus, ad quas alii popones in capitaneatu ipso consistentes antiquitus sunt obligati, nobis etiam ex eo ipso poponatu saluis manentibus. Volentes praeterea maioris gratiae nostrae in praenominatum Wassil poponem extare testimonium, ipsum ac eo ex hac vita sublatō filium illius Iwan, quatenus ad officium hoc poponatus obtinendem fuerit idonaeus, in usu et possessione eius ipsius popona-

tus conseruandos et relinquendos duximus, uti quidem conseruamus et relinquimus praesentibus, ita videlicet ut cum poponatus ipse siue per mortem ipsius Wassil poponis, siue per liberam resignationem vacauerit, filius suus ·praefatus Iwan in illius locum alia praesentatione nostra non requisita succedat succedereque possit libere et quiete. Promittimusque verbo nostro regio quod quamdiu praenominati Wassil ac Iwan filius eius vixerit, nemini nos poponatum ipsum concessuros esse, nec successores nostri succendent, sed eos in illius quieta possessione, quamdiu vixerint, conseruabimus et successores nostri conseruabunt, post mortem vero illorum eius ipsius poponatus conferendi potestas ad nos pleno iure redibit et deuoluetur. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Piotrcouiae in conuentione regni generali sedecima ianuarii anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, regni nostri vigesimo nono. Relatio reuerendi in Christo patris Domini Ioannis Przerembski, nominati episcopi chelmensis, archieptus gnesnen. coadiutoris et regni Poloniae vicecancellarri. Ioannes Przerembski regni Poloniae vicecancellarius sct. (л. 447 v.—8).

XLIII.

Л и н и н к а .

Кор. Жигімонт Август потверджує наданнє війтівства і парафії в с. Лининці братам Роману й Івану зроблене старостою Яном Мелецким. 13 червня 1561 р.

Scultetia cum poponatu villaे Lininka.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae et.

Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis, quod cum magnificus olim Ioannes de Mieliecz, palatinus Podoliae, regni nostri supremus marsalcus ac samboriensis grodecensisque capitaneus, volens facere conditionem meliorem bonorum nostrorum capitaneatus Samboriensis concessi. prouidis Romano et Iwan fratribus germanis, scultetis de villa nostra Magna Linina, facultatem locandi et extirpandi de cruda radice villam nouam in fundo capitaneatus prefati, Minor Lininka appellandam, ipsosque Romanum et Iwan eiusdem villaे nouiter locandae scultetos designasset, colonis vero in eadem villa nouiter extirpanda locandis libertatem sedecim annorum ea quidem ratione dedisset, ut villa expirata teneantur et sint astricti census, dationes et contributiones omnes ad arcem nostram samboriensem dare et prestare, oneraque generaliter omnia ferre et subire, quaecunque incolae aliarum villarum nostrarum, in eadem prefectura existentium ex antiquo prestare et subire solent, assignasset praeterea eisdem scul-

tetis tres laneos agri, hoc est unum laneum pro area ipsorum scultetiali, alterum in campo, tertium pro poponatu, per eos et eorum successores iure scultetiae possidendos, eo quoque adiecto, ut liberum eisdem scultetis in eadem villa in fluvio Maior Linina molendinum ad molienda frumenta, tum et aliud molendinum ad conficiendos pannos vulgo folusz dictum ac tabernam extruere, fructusque et utilitates ex eis prouenturas et in suos et successorum suorum conuertere, ita tamen ut id sine damno et preiudicio molendinorum nostrorum fiat, et ut idem sculteti et eorum successores omnium et singularum dationum, quas cunque villae prefatae incolae ad arcem nostram daturi sunt, tertiam partem percipient, incolae etiam villae prefatae id. sculteto suo et suis successoribus tortas et cincturas equorum vulgo popragi bis in anno dare, tres quoque dies in anno laborare, videlicet arare, metere et falcastrare teneantur, quemadmodum id aliae vicinae scultetis sui[s] prestare et facere solent, — nunc vero mortuo predicto magnifico olim Ioanne de Mieliecz cum supplicatum nobis esset nomine praenominatorum Romani et Iwan, ut eiusmodi concessionem ratam habere eamque auctoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur, nos intelligentes concessionem eiusmodi pro utilitate et conditione meliori bonorum nostrorum factam et institutam esse, concessionem superius specificatam in articulis tantummodo et conditionibus quae superius descripta et specificata sunt, et quemadmodum descripta sunt, ratam et gratam habentes, eadem auctoritate nostra regia approbanda et confirmanda duximus, uti approbamus et confirmamus praesentibus, ita tamen ut ea omnia praemissa sine damno et preiudicio aliorum bonorum nostrorum et villarum circum circa iacentium, necnon zupparum nostrarum in eadem prefectura Samboriensi existentium fiant et instituantur, ipse quoque scultetus et sui successores nobis et nostris successoribus, quoties necesse fuerit, in duobus equis armati seruire ac donationes contributionesque sed iuxta morem et consuetudinem aliorum scultetorum in eadem praefectura existentium dare et prestare oneraque solita subire teneantur, et quod propterea nobis et successoribus nostris non requisitis dictam scultetiam cuique obligare vendere aut quoquimodo alienare non poterint nec debebunt, iuribus etiam nostris regalibus ibidem manentibus saluis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Wilnae feria sexta post octauas festi sacratissimi corporis Christi proxima anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo primo, regni vero nostri trigesimo secundo. Relatio reverendi in Christo patris domini Philippi Padniewski episcopi crac. et regni Poloniae vicecancellarii. Philippus Padniewski episcopus et vicecancellarius st. (n. 361).

XLIV.

Потік Великий.

Кор. Жигімонт Август потверджує наданнє війтівства і парафії в с. Великім Потоку prouido Basilio filio poponis de Linina. 12 червня 1561 р. (Зміст грамоти той сам що й попередньої) (л. 362).

XLV.

Тиха.

Кор. Жигімонт Август потверджує наданнє війтівства і парафії в с. Czicha in loco supra riuum Czichy dictum prouidis Haeliae, Procopio et Fiedosco Nanczulowiczom fratribus (Зміст грамоти той сам що й попередньої) (л. 364).

XLVI.

Росохач.

Кор. Жигімонт Август потверджує наданнє війтівства і парафії в с. Росохачи in loco Roschochaty Potok dicto prouido Iwan Zawaczky et Georgio Bolbass (Зміст грамоти той сам що й попередньої) (л. 387 v.).

XLVII.

Яворів.

Кор. Жигімонт Август потверджує наданнє війтівства і парафії в с. Яворові, заснованій in loco Iaworin prouido Nicolao Phedoluss. (Зміст грамоти той сам що й попередньої) (л. 410 v.).

XLVIII.

Кривка.

Кор. Жигімонт Август потверджує наданнє парафії в с. Кривці свящ. Костею, зроблене Я. Мелецким. 13 червня 1561 р.

E. Cum magnificus olim Ioannes a Mieliecz, volens facere conditionem meliorem bonorum nostrorum capitaneatus Samboriensis, dedisset religioso Kostei rittus graeci poponi poponatum seu administrationem ecclesiae rittus eiusdem in villa Krywka in eadem praefectura sita, adiunxitque illi ad eundem poponatum certam partem agri, ex emensurazione agrorum residuam, per eum et eius successores ea quidem ratione possidendam, ut in molendino nostro in eadem villa sito non teneatur dare mensuras a frumentis ad victum tantummodo

suum et non aliud praeparatis, supplicatumque esset nobis, ut eiusmodi concessionem approbare dignaremur, nos concessionem superscriptam approbamus praesentibus, ita tamen ut ipse Kostei et sui successores ratione poponatus et agri praedicti dationes omnes iuxta morem et consuetudinem aliorum poponum in eadem prefectura existentium nobis et successoribus nostris pendere teneantur (*л. 402*).

XLIX.

К у л ь ч и ц ہ .

Кор. Жигімонт Август потверджує наданнє парафії в с. Кульчицях съвящ. Протасу, зроблене Яном Мелецким. 13 червня 1561 р.

E. Cum olim Ioannes de Mieliecz, volens facere conditionem meliorem bonorum nostrorum capitaneatus Samboriensis, dedisset et concessisset religioso Prottas ritus Graeci poponi poponatum ecclesiae in villa nostra Kolczycze cum omnibus utilitatibus, agris pratis et id genus aliis bonis, ad eandem ecclesiam ex antiquo pertinen, supplicatumque nunc nobis nomine praedicti Prottas, ut donationem approbare dignaremur, nos donationem eiusmodi approbamus, ita tamen ut ipse Prottas et eius successores ratione bonorum ad eandem ecclesiam pertinentium dationes omnes, quemadmodum ante hac illas pendebat, in futurum nobis quoque pendere teneatur et successores illius teneantur (*л. 423 v.*).

L.

Я б л о н о в а .

Староста Оческий затверджує продажу парафії в с. Яблоновці й додає до давнійшого півлану ще півлану. 20 вересня 1562 р.

Кор. Жигімонт Август потверджує сю грамоту. 29 січня 1563 р.

Poponatus in Iablonowa.

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium, quorum interest universis et singulis, harum noticiam habituris, exhibitas esse nobis religiosi Iwan pop de Polana magnifici Ioannis de Oczieschyno, regni Poloniae cancellarii et crac. generalis, oszwięcziensis, zathoriensis, samboriensis, olstинensisque capitanei literas in papiro scriptas, sanas et sigillo eiusdem communitas, approbationem emptionis poponatus praedicti Iwan pop in se continentes, supplicatumque nobis est, ut eas literas approbare et confirmare dignaremur — quarum hic tenor est:

Ioannes de Ocziesczyno, regni Poloniae cancellarius, eracoviensis generalis ac oszwiaczimensis, zathoriensis ducatum, samboriensis, olstiensisque capitaneus.

Significo per praesentes quorum interest universis et singulis, harum noticiam habituris, quod cum honestus atque discretus Iwan pop de Polana emisset a popone in villa Iablonowa capitaneatus Samboriensis, tenutae meae, Iablonowski dicto, qui istinc ad aliam ecclesiam se contulit, poponatum, in dimidio lanei fundatum apud ecclesiam sancti Michaelis rittus graeci, nouiter isthinc erectum, venissetque ad me petens, ut authoritate mea capitaneali eam ipsam emptionem ratam et gratam haberem, — ego cum propter eius iustum petitionem, tum ut homines eius villae, qui graecae seu ruthenicae sunt religionis propter migrationem poponis sine popone non essent, non solum eam emptionem ratam habui, sed etiam fundum poponalem atque adeo eiusdem ecclesiae tenuem satis maiorem faciendum esse putaui, addens videlicet ad prius dimidium alterum dimidium laneum agri, ita deinceps non dimidium, sed integrum laneum omnes et singuli popones modernis et pro tempore existentibus ibidem habeant, teneant et possideant, ita late, longe circumferentialiterque, prout ille assignatus emensuratusque per officiales meos in eadem villa Iablonowa fuerit. Ratione cuius quidem lanei ipse Iwan modernus et pro tempore existentes popones iablonienses tenebuntur ad curiam samboriensem omnia et singula onera, census et datias, omnibus poponibus in hoc capitaneatu vsitatas, etiam antea eidem impositas, subire, ferre et persolue pro more et consuetudine antiqua. In cuius rei fidem et testimonium sigillum meum appensum est. Datum in curia regali samboriensi vigesima mensis septembbris anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo.

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praefatus supplicationi praedictae benigne annuentes, literas supra insertas in omnibus articulis et clausulis approbandas et confirmandas esse duximus, prout approbamus et confirmamus per praesentes literas nostras, robur easdem debitae et perpetuae firmitatis debere obtinere decernentes, — harum quibus sigillum nostrum est appensum sub testimonio literarum. Datum Petricouiae in conuentu regni generali die vigesima nona mensis ianuarii anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo tertio, regni vero nostri trigesimo quarto. Relatio magnifici Ioannis de Oczieschyno regni Poloniae cancellarii ac crac. generalis, oszwiaczimen., zathorien., samboriens., olstinenque capitanei. Ioannes Oczieski regni Poloniae cancellarius sgtt. (л. 385).

LI.

Б о р и н я.

Кор. Жигімонт Август потверджує продажу парафії в с. Борині Ваську попу й Івану диякону. 29 січня 1563 р.

E. Cum expositum coram nobis esset per magnificum Ioannem de Oczieschino, Basilium pop. poponatum in villa Borynia capitaneatus nostri Samboriensis una cum curia, aedificiis, agris, pratis, aliisque attinentiis Vaskoni pop. et Iwano diakono fratri eius ritus graeci de villa Wyszoczkie iusdem capitaneatus pro certa peccuniarum summa vendidisse, supplicatum nobis est, ut eandem venditionem approbare dignaremur, nos itaque iudicantes eundem Vaskonem pop eo loco dignum administrandoque poponati aptum ac idoneum esse, id quod multorum commendationibus, pro illo apud nos factis, comperimus, eandemque venditionem poponatus predicti approbamus damusque prefato Vaskoni pop facultatem praedictum poponatum tenendi fructusque omnes poponatum ipsum concernentes tollendi et pro arbitrio suo more aliorum poponum ritus graeci disponendi, saluis tamen in eodem poponatu tributis, censibus et aliis iuribus nostris, more aliorum poponum nobis pendi solitis. (л. 411 v.).

LII.

Бабина і Береги.

Кор. Жигімонт Август потверджує наданне парафії в с. Бабиній і Берегах съвящ. Андрію, зроблене кор. Боною. 3 лютого 1563 р.

E. Cum nobis nomine religiosi Andreae poponis in villis nostris Brzegi et Babina districtus Samboriensis per certos consiliarios nostros supplicatum nobis esset, ut eundem praedictum poponatum in eius possessione (secundum priuilegium a serenissima olim principe domina Bona Dei gratia regina Poloniae et parentis nostra charissima eydem datum) reseruare ad vitae eius extrema tempora dignaremur, nos habentes commendatam praefati Andrei pop probitatem et in rebus ecclesiasticis ritus graeci péritiam, eundem poponatum praedicto Andreae pop conferrimus cum omnibus agris, pratis, hortis, in quorum hucusque possessione fuit, ad extrema vitae eius tempora, concedentes illi omnimodam facultatem praedictum poponatum administrandi, regendi, fructusque et prouentus ex eo omnes obuenientes pro se tollendi et percipiendi ac in usus suos beneplacitos conuertendi, saluis

nihilominus remanentibus censibus, tributis et iuribus nostris. Et si necessitas postulauerit, liberum nobis erit eundem poponatum pro summa sedecim florenorum, per serenissimam domina Bonam reginam praefatam in eodem poponatu inscripta eximen. (л. 446 в.).

LIII.

Ж у п а н и.

Кор. Жигімонт Август потверджує права війта Симона Постола на війтівство і парафію в с. Жупанах. 20 лютого 1563 р.

E. Cum prouido Simoni Posthol villaे nostrae Zupanie in capitanatu Samboriensi consistentis sculteto ad eroneam narrationem facta fuisset potestas literis nostris locand. de cruda radice villam nouam in fundo capitaneatus Samboriensis locoque communi appellatione Zupanie nuncupato, nos relatione certorum consiliariorum edocti, eam ipsam villam Zupanie esse iam pridem locatam colonis, literas eiusmodi etsi priores nostras propter erorem eiusmodi mutandas necessario existimauimus, proventus tamen eidem sculteto assignatos, quorum usumfructum hucusque retinere debere, ex eisdem literis decerpitos, hic inserendos et denuo ipsi dandos esse praesentibus putauimus, nempe duos laneos agri, tertium vero pro poponatu, per Simonem predictum et eius successores iure scultetiae possidendos, una cum molendino ad molenda frumenta et altero folusz vocato ad praeparandos pannos, necnon taberna per ipsum Simonem vigore priorum literarum nostrarum praedictarum constructa et usque diem possessa, cum fructibus et utilitatibus, nunc et temporibus futuris in usus suos et suorum successorum conuertendis, ac cum omnium dationum, quascunque villaе prefatae ad curiam nostram daturi sunt, tertia parte percipienda, eo insuper adiecto, ut incolae villaе prefatae Zupanie memorato Simoni sculteto praedicto et ipsius successoribus tortas et equorum cincturas, alias popragi, bis in anno dare et tres dies singulis annis, orando videlicet metendo et falcastrando, laborare teneantur, quemadmodum id ipsum aliae villaе vicinae scultetis suis praestare consueverunt; ipse vero scultetus et sui successors nobis et nostris successoribus ratione praemissorum de scultetia praedicta in duobus equis, quoties necesse fuerit, armati seruire et alia onera, dationes et contributiones omnes iuxta morem et consuetudinem aliorum scultetorum in capitaneatu Samboriensi existentium tolerare et prestare teneantur, et quod preterea nobis et successoribus nostris non requisitis dictam scultetiam cuique obligare, vendere aut quoquismodo alienare non poterint (л. 378 в.).

LIV.

Висоцько Нижнє і Ботелка.

Кор. Жигімонт Август потверджує съящ. Гриця в володінню парафій в с. Висоцьку Нижнім і Ботелці. 31 липня 1564 р.

Poponatus villarum Wiszoczkie et Botelka.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Notum facimus quorum interest universis, quia adducti supplicatiobibus quorundam consiliariorum nostrorum, pro religioso Gregorio alias Hricz, religiosi olim Romani filio successoreque legitimo a quondam Kostho Kiriak descendente, apud nos factis, ipsum Hricz in poponatu duplaci, altero in Wyszoczkie Nizne altero in Bothelka villis nostris ad capitaneatum nostrum Samboriensem pertinentibus, conseruandum du-ximus, prout conseruamus ad vitae eius extrema tempora, dantes ei et concedentes plenariam facultatem dictos poponatus siue synagogas habendi, utifruendi, possidendi cum omnibus utilitatibus, fructibus, prouentibus, redditibus et omnibus usibus, quatenus in eorum possessione et usufructu existat. Promittimusque pro nobis et successoribus nostris, nulli nos neque successores nostros consensum ad redimendum poponatus siue synagogas dictas de manibus illius daturos, neque nos ipsos aut successores nostros pro ulla necessitate nostra redempturos, sed potius in praedicta synagogarum possessione conseruaturos et defensuros, mortuo autem eo dictae synagogae seu poponatus rursum ad nos nostramque liberam dispositionem pleno iure redibunt, summa tantum, si qua vel desuper fuerit, vel taxatione commissariorum nobis deputatorum assignata, successoribus eius plenarie et sufficienter per-soluta, iuribus tamen nostris ibidem saluis et integris manentibus, harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Datum in conuentione generali regni Parczouiensi die sabbati ante festum Mariae niuis proxima anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, regni vero nostri trigesimo quinto. Relatio magnifici Valentini Dembienski cancellarii regni lubomiliensisque capitanei. Valentinus Dembienski Regni Poloniae cancellarius sct. (л. 410).

LV.

Б е р і ж о к.

Самбірський староста Ян Старжеховський надає війтівство в с. Новім Березі Яцку і Федині, а оден лан призначає на церкву. 22 квітня 1566 р.

Ioannes Starzechowski de Starzechowicze, terrarum Podoliae pa-latinus, samboriensis, drohobicensisque etc. capitaneus.

Universis et singulis, harum noticiam habituris et inspecturis. Quia ego habens potestatem seu priuilegium, sibi a sacra regia maiestate concessum, locandi villas in capitaneatu Samboriensi propter augmentationem prouentuum eiusdem capitaneatus, itaque cum rem oculis subiectam haberem, quod inter villas Zukotin et Lomna villa locari possit incipiendo a villa Zukotin, ab eo loco, ubi Paulus Radeczki iudex samboriensis cum domino Martino Faleczki equitauit et signauit, — itaque ego cum scirem villas locandas non posse melius, quam industria scultetorum, qui ad se vocarent homines locari, habens itaque comendatam probitatem prouidorum Iaczkonis et Faedine scultetorum de Lomna, illis facultatem plenam colonos locandi ab eo loco quotenu[s]que locari possint usque ad riuulum dictum Dechowiecz in cruda radice, sine praeiudicio et damno aliarum villarum adiacentium. Et ut praefati sculteti in locatione eiusdem villae (cui cognomen Bereg datum) diligentius et acuratius intendant, illis duos laneos agri et quartam unam ad scultetiam extirpare admisi et dedi. Molendinum ac torquatile etiam illis in fluvio, cui prefata villa adiacet, de quo ipsi de incolis, quos locabunt, emolumenta percipient, adificare admisi, nec non tabernam et hortulanos in villagio comuni als nawsziu, quotquot locari possint. Tertium verum laneum propter poponem illis extirpare admisi. Nec non tertiam partem de dationibus omnibus regii post expiratam libertatem habebunt et de incolis labores in anno tres dies, strennas, tortas, more aliorum scultetorum in eodem capitaneatu. Quam scultetiam praefati Iaczko et Fedina tenebunt, habebunt et possidebunt cum suis successoribus perpetue et in aeum, nec de illa condescendere tenebuntur, donec summa, illis ex taxatione scultetiae legittime proueniens, numerabitur, iuribus regalibus saluis in toto permamentibus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum est subimpressum. Datum in Sambor feria secunda post dominicam conductus Paschae proxima anno Domini millesimo quingentessimo sexagesimo sexto (л. 329).

Грамоту сю потвердив кор. Жигимонт Август 5/V 1567 р. (ib.).

LVI.

Дубова Яблінна.

Староста Ян Старжеховський за проханням селян Дубової Яблінки позволяє їм поставити церкву, а парафію сю надає війтовому сину Димитрови. 22 квітня 1566 р.

Poponatus villaे Dubowa Iablonka.

Ioannes Starzechowski de Starzechowicze, palatinus terrarum Podoliae, samboriensis, drohobycensisque etc. capitaneus.

Vniversis et singulis, praesentium noticiam habituris et inspecturis. Quia ego inhaerendo priuilegio per sacram maiestatem regiam mihi concessso super fundationem poponum, petitionibus itaque incolarum de Dubowa Jablonka benigne annuens, qui petierunt, ut illis ecclesiam rittus graeci aedificandam admitterem et de popone illorum prouiderem, qui cognoscere Deum errudire illos posset, — itaque ego habens comendatam probitatem et industriam religiosi Dmitr poponis, filii prouidi Wassko, de eadem villa sculteti, illi poponatum in eadem villa Dubowa Jablonka concessi et administrationi praefatae ecclesiae diligentius et acuratius intendant, illi laneum agri una cum agris, pratis, prout alii popones in aliis villis possident, extirpare concessi, incolaeque praefatae villae de singulis areis per unam cassulam auenae, prout et in aliis villis, singulis annis sibi dare tenebuntur et erunt astricti. Quem poponatum cum eius omnibus prouentibus praefatus popo Dmitr tenebit, habebit et possidebit cum eius successoribus perpetuo et in aeum, iuribus tamen regalibus in toto saluis permanentibus. In cuius rei testimonium sigillum meum subimpressi. Datum in Sambor feria secunda proxima post dominicam conductus Paschae anno Domini millesimo quigentesimo sexagesimo sexto. (л. 417).

LVII.

Р и к і в.

Староста Ян Старжевовский поручас Михалку Риковскому осадити село Бахновату (Риків) і надає йому в ній війтівство, а оден лан призначає на церкву. 4 квітня 1567 р.

Joannes Starzechowski de Starzechowicz, terrarum Podoliae palatinus, samboriensis, drohobicen. etc. capitaneus.

Universis et singulis praesentium noticiam habituris et inspecturis significo praesentibus, quia¹⁾) ego habens plenam ac priuilegiatam a sacr. ria mte potestatem villas nouas locandi ac in vetustioribus villis plures colonos secundum quantitatem fundi situandi et hoc propter augmentationem proventuum sac. r. mttis ac reipub. iu capitaneatu Samboriensi, itaque cum cert[i]orem oculis subiectum haberem, quod in riuulo dicto Bachnowati et in rostoka, alias na uscziu riuuli dicti Rikow villa seu incolae triginta locari sine damno aliarum villarum adiacentium locari possent et hoc usque ad riuulum dictum Polichacz, determinantem, capitaneatum Samboriensen cum capitaneatu Strensi, et quoniam situatio villarum in praefato capitaneatu non nisi cura et diligentia scultetorum

¹⁾ В орігіналі: quieti.

fieri consueuit, itaque ego habens commendatam probitatem et seruitia prouidi Michalkouis dicti Rikowski, illi in praefatis riuulis sibi contiguis villam locandam et cognomine vocandam Bachnowata admisi et concessi. In qua villa coloni locati libertate aliarum villarum more gaudebunt ad expiratam libertatem, census et dationes sicut et in aliis villis vicinioribus dare et persoluere tenebuntur. Et ut praefatus Michalko diligentius et acuratius locationi eiusmodi villaे intendat, illi et eius successoribus scultetiam in praefata villa dedi et concessi, ad quam scultetiam illi et eius successoribus liberum erit ei extirpare duos laneos agri pro scultetia et tertium laneum pro locatione poponis; molendinum etiam cum rota torquatili et tabernam pro usu suo aedificabit et construet, tertiam etiam partem de omnibus dationibus regiis post expiratam libertatem more aliorum scultetorum habebit; incolae etiam per eum locati in praefatis riuulis illi labores singulis annis, videlicet unum arare, alium metere et tertium falcastrare tenebuntur, strennas etiam ac tortas, sicut et aliis villis in collae suis scultetiis dant, dare et persoluere tenebuntur. Quam quidem scultetiam in praefata villa, per eum locata, praefatus Michalko cum suis successoribus tenebit, habebit et possidebit, cum agris, pratis et omnibus attinentiis, prout etiam sculti in aliis villis tenent et possident. Nec prius praefata scultetia ab illo vel eius successoribus admetur, donec illi summa ex taxatione legittime proueniens numerabitur. Molendinum vero praefatus scultetus in loco dicto Cziesznina vbi ambo riuuli Bachnawaty et Rikow construet, iuribus tamen regalibus saluis in toto permanentibus. In cuius rei testimonium sigillum meum est subimpressum. Anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo feria secunda proxima post dominicam conductus Paschae anni eiusdem. (л. 449).

Сю грамоту потвердив кор. Жигимонт Август 8 квітня 1569 р. (*ib.*).

LVIII.

Кор. Жигимонт Август позволяє сину риківського війта Стецьку збудувати церкву в с. Рикові й надає йому сю парохію. 5 мая 1567 р.

Super poponatum villaе Rikow priuilegium originale.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae etc. dominus et haeres.

Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis, quod nos habentes rationem operae et laboris prouidi Michalkonis, in villa nostra Rikow ad praefecturam Samboriensem pertinenti sculteti, quos in excolenda et locanda de noua radice villa eadem nostra, Ry-

kow sedulo praestitit et impendit, et ad huc praestare et impendere non cessat, volentes quoque, ut non solum ille, sed et filius ipsius Steczko fructum et utilitatem eorum laborum ipsius percipiat, volentes praeterea commoditati subditorum nostrorum eiusdem villae colonorum rittus graeci hoc in passu consulere, ut eo facilius et commodius vil lam eandem nostram incollant, admittendum duximus, uti quidem admittimus praesentibus prae nominato Steczkoni eiusdem Michalkonis sculteti filio, ut ille in eadem villa nostra Rykow synagogam seu ecclesiam ritus graeci in loco, qui potissimum ad id idoneus illi videbitur, extruat, atque in eadem ecclesiae seu synagoga per eum extruenda ipsum in poponem cum omnibus prae rogatiis, ad popones rittus graeci more aliarum ecclesiarum eiusdem rittus in aliis villis nostris pertinentibus, iam ex nunc constituimus. Et ut idem Steczko eidem poponatu diligentius et acuratius in administrandis caeremoniis intendat, admittimus et concedimus illi, ut ipse sibi pro eodem poponatu unum laneum agri ac prata secundum proportionem eiusdem lanei agri in eo loco ubi id sine damno nostro et aliorum subditorum nostrorum, extirparet eaque cum suis successoribus ad eundem poponatum eodem iure, quemadmodum alli popones in aliis villis nostris, teneat et possideat temporibus perpetuis. Quem quidem poponatum ipse Steczko et sui successores cum omnibus prae rogatiis, dationibus et contributionibus et oneribus, idque cum omni iure, dominio et proprietate tenebit habebit et possidebit perpetuis temporibus, prout alii popones in aliis villis nostris poponatibus suis utuntur illaque tenent et possident. De quo nihilominus poponatu seu laneo agri per eum extirpando ipse Steczko et sui succesores nobis et successoribus nostris dationes, census, tributa aliaque onera more aliorum poponum in praefectura sambo riensi existentium soluere ac pendere tenebitur, iuribus etiam nostris regalibus ibidem semper manentibus saluis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Piotrcouiae in conuentu generali regni feria secunda post dominicam rogationem proxima anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, regni vero nostri trigesimo octauo. Relatio reuerendi Petri Miszkowski, regni Poloniae vicecanc. decani crac., gnesnen., plocen., lancienque praep. Petrus Myszkowski regni Poloniae vice cancellarius. (л. 452—3).

LIX.

Ж у к о т и н .

Стар. Ян Старжеховский позвалае за проханием селян поставить церкву в с. Жукотинї й надає парафію сю съящ. Лехну. 17 марта 1567 р.

Кор. Жигімонт Август потверджує сю грамоту, забезпечаючи сю парафію згаданому Лехну і його сину до віку. 21 лютого 1570 р.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae etc.

Significamus universis, oblatas nobis esse literas papireas sub titulo et sigillo magnifici olim Ioannis Starzechowski. terrarum Podoliae palatini, samboriensis drohobycensisque capitanei, certam erectionem seu locationem poponatus in villa nostra Zukothyn in se continentes supplicatumque est nobis, vt easdem litteras omniaque ac singula in eis contenta autoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur, quarum tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis.

Ioannes Starzechowski de Starzechowicze, terrarum Podoliae palatinus, samboriensis, drohobycensisque etc. capitaneus.

Significo praesentibus universis et singulis, praesentium noticiam habituris et inspecturis, quia ego habens a sac. regia mte potestatem priuilegiatam popones ac scultetos in capitaneatis Samboriensi et Drohobicensi statuendi, prout de hoc priuilegium in actis samboriensibus contentum latius canit, itaque ego petitionibus colonorum de villa Zukothyn, ut illis in poponem hominem probum et idoneum constitue benigne annuendo, habens comendatam probitatem religiosi Lechno de eadem villa Zukothyn, illum in poponem in eadem villa Zukothyn constitui. Ut autem cultui diuino et ceremoniis praedicatiōne verbi diuini ibidem in ecclesia ritus graeci diligentius ac accuratius intendat, illi ad eandem ecclesiam duos laneos agri inter villas Łomna et Zukothyn dedi et concessi, unum videlicet laneum penes ecclesiam ex una parti villae tendentem per convallem alias przess horb dictum Wasziowka ad superficiem montis dicti Roslucz terminantem et in aliam partem villae tendentem dlugi horbem ad superficiem montis dicti Dubiany, aliam vero laneum inferius villae Dniestrik quae ad praesens nouiter locatur in cruda radice in loco dicto Magna Polonia, tendentem per conualem seu conuallis Ichnatowski, Kopachowicz et Malinowski et in aliam partem villae tendentem per conualles dictos Dupiniecz et Czeschowaty ad convales dictos Muczone terminantem, qui lanei debent esse sine damno et praeiudicio incolarum. Quam ecclesiam et cum laneis praefatis praefatus popo Olechno cum sua posteritate tenebit, habebit et possidebit cum agris als z lazmi, campis et omnibus prouentibus, prout alii popones in aliis villis tenent et possident, inquilinosque tres pro usu suo in suis laneis illi locare liberum erit, decimasque manipulaneales als skopsczyzne ex incolis, prout alii popones, habebit, strennantiam ex incolis pro festo Paschae habebit, dationemque ex ouibus et suibus dare non tenetur nec sui successores tene-

buntur, mollireque¹⁾ sine mensura in sculteti molendino illi liberum erit. Quem quidem poponatum praefatus popo Olechno cum suis posteris tenebit, habebit et possidebit cum omnibus et singulis prouentibus, prout alii popones in aliis villis tenent et possident, iuribus tamen regalibus saluis in toto permanentibus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum est subimpressum. Datum in Sambor feria secunda post dominicam quadragesimae iudica proxima anno Domini 1567.

nos itaque Sigismundus Augustus rex praeconomatus, supplicationi huic annuentes, paeinsertas literas in omnibus eorum punctis, clausulis, articulis, conditionibus approbandas ratificandas et confirmandas duximus, prout approbamus ratificamus et confirmamus hisce literis nostris, decernentes eas et omnia in eis contenta vim et robur debitae firmitatis habituras. Volentes autem maius gratiae nostrae testimonium erga praedictum Lechno modernum poponem declarare, eundem ac Iwan eius filium legitimum in quieta ac pacifica dicti poponatus possessione conseruandum ac relinquendum duximus, prout conseruamus ac relinquimus praesentibus literis nostris usque ad extrema utriusque illorum vilae tempora, dantes et concedentes eisdem poponibus eodem poponatu omnibusque et singulis fructibus ac prouentibus, agris, campis superius expressis, ad dictum poponatum pertinentibus, utifrui ac in fundo proprio eiusdem poponatus molendinum pro usu et propria necessitate dicti poponatus et poponis extrui, sine tamen praeiudicio et damno bonorum mensae nostrae ac subditorum nostrorum. Quod universis ac singulis, nominatim autem generoso Stanislao Herborth de Fulstyn, castellano leopoliensi, samboriensi, drohobycensique capitaneo ac terrarum Russiae zuppario aliisque capitaneis nostris samboriensibus pro tempore existentibus eorumque vicesgerentibus denuntiantes, mandamus, ut praefatos Leszkonem et Iwan in quieta ac pacifica possessione praedicti poponatus omniumque ad eum pertinentium non impediant eosque in ea conseruent pro gratia nostra. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Warszawiae die ultima menses februarii anno Domini 1570, regni vero nostri anno quadragesimo primo. Relatio reverendi Francisci Craszinski de Craszne, praepositi plocensis ac regni Poloniae vicecancellarii. Franciscus Crasinski r. P. vicecancellarius. (л. 469 в.—470).

LX.

С м е р е ч к а .

Самбірський староста Ян Старжеховський позволяє збудувати церкву в с. Смеречці й надає парафію Симку Мішковичу. 6 квітня 1567 р.

¹⁾ В оригіналі: *mollirereque*.

Кор. Жигімонт Август потверджує сю грамоту. 17 падолиста 1567 р.
Poponatus villaes Smereczka.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis et singulis, exhibitas coram nobis esse literas in papiro scriptas, sub titulo et sigillo magnifici olim Ioannis Starzechowski de Starzechovicze, palatini Podoliae, samboriensis drohobicensisque capitanei emanatas, sanas, saluas nulliquo vicio aut suspicioni obnoxias, contientes in se concessionem locationis de noua radice villae in fluuio dicto Smereczka, supplicatumque est nobis, ut easdem literas in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus confirmare, ratificare et approbare dignaremur, quarum literarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis:

Ian Starzechowski [s] Starzechowicz woiewoda ziemie Podolskiei, samborski, drohobyczki etc. starosta.

Znajemo czynię wszem wobecz, kthorym by naliezalo albo ku wiadomosezi przyszlo, iz ia będąc powinien rozmnazacz pozytki krolia iego mosczi, dopuszczilem ossadzacz wiesz na szurowym korzeniu na potoku rzeczym Szmereczka, alie izby liepszy porządek byl w tei ze wszi, thedy za probą gromady y thez za zaliezczeniem naboznego Symka Miskowicza, dopuszczilem mu czerkiew zbudowacz w teize wszi Smereczce we wloszci Samborskiei, aby then tho przerzeczony rządzil y sprawował gromadę wszythkę według porządku wiary grzerzkiej albo ruski, za czo mu wszyszci ludzie w przerzeczonei wszi podathki albo dochody tako iako inszym popom we wsziach przynalizujących powinni będą dawacz. K thei ze czerkwi przydalem mu lan roli na szurowym korzeniu, ktory szobie ma wyprawicz, thyz będzie wolny od dani baraniei y wieprzowy, tak iako inszy popowie, alie króliowi iego mosczi wszeliakie podathki y onera według wszych popow będzie powinien oddawacz y podeimowacz. Będę mu tyz powinien przywiliey u krolia iego mosczi wyprawicz do zywotha tegosz popa. A ku liepszemu sz[w]iadeczthwu albo wiadomosci pieczęci szwą przyczisznąc roskazalem y ręką własną podpiszalem szie. Dan w Samborze w niedzielie przewodną roku Bozego thysiącznego pieczszethnego sesczdziesiątego siódmego. Idem qui supra manu propria.

nos igitur Sigismundus Augustus rex praenominatus, supplicationi eiusmodi benigne annuentes, literas supra insertas in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus auctoritate nostra regia approbandas, confirmandas et rattificandas esse duximus, prout, quantum de iure est, confirmamus, rattificamus et approbamus praesentibus literis nostris, decernentes easdem vim et robur debitae fir-

mitatis obtinere debere. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum in Liebiedziow die decima septima nouembris anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, regni nostri trigesimo octauo. Relatio reverendi in Christo patris domini Petri Miskowski confirmati episcopi plocensis et regni Poloniae vicecancellarii. Petrus Miskowski regni Poloniae vicecancellarius sgtt. (л. 268 в.—9).

LXI.

Л и п е.

Кор. Жигімонт Август надає парафію в с. Липю місцевому війту Демяну. 4 червня 1567 р.

Poponatus vilae Lipie.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis, quod nos habentes rationem operae et laboris prouidi Demian, in villa nostra Lipie ad praefecturam Samboriensem pertinenti sculteti, quos in excolenda scultetia hac et in locandis hominibus eiusdem villae, tum etiam in extruenda sinagoga seu ecclesia rittus graeci in eodem villa nostra Lipie praestitit et impendit et adhuc praestare et impendere non cessat, nonnullorum hominum fide dignorum testimonio certiores facti, illum ad exercendum in eadem sinagoga rutenici poponatus officium idoneum et commodum futurum, volentes quoque commodati maioris subditorum nostrorum eiusdem villae colonorum rittus graeci, hoc in passu consulere, ut eo facilius et commodius villam eandem nostram incolant, prenominatum Demianum in eandem sinagoga seu ecclesia rittus graeci, in villa eadem nostra Lipie per eum iam extructa, in poponem cum omnibus iuribus et praerogatiuis, ad popones rittus graeci more aliarum ecclesiarum eius rittus graeci in aliis villis nostris vicinis pertinentibus, iam ex nunc constituendum duximus, ut quidem per praesentes constituimus. Et ut idem Demian eidem poponatu¹⁾ diligentius et accuratius in administrandis caeremoniis ecclesiasticis intendat, admittimus et concedimus illi, ut ipse sibi pro eodem poponatu unum laneum agri ac prata secundum proportionem eiusdem agri in eo loco, ubi id sine damno nostro et siluarum nostrarum ac aliorum subditorum nostrorum praeiudicio fieri poterit, de cruda radice extirpare, in quo quidem laneo agri hortulanos pro usu suo secundum arbitrium suum locare poterit ita quidem ut eundem laneum agri cum agris modo praemisso extirpandis ad eundem poponatum eodem omni iure, quemadmodum alii popones in aliis villis nostris, dictae villae nostrarae

¹⁾ В оригіналі: poponi cui.

Lipie contiguis, tenent, cum suis successoribus teneat et possideat perpetuis temporibus. De quo nihilominus laneo agri per eum extirpando ipse Demian et sui successores nobis et successoribus nostris dationes, census, tributa aliaquae onera omnia more aliorum poponum eiusdem rittus graeci in aliis villis nostris, dictae villae Lipie proxime circum circa adiacentibus et contiguis, soluere et pendere tenebuntur, iuribus etiam nostris regalibus ibidem semper manentibus saluis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Piotrcouiae in conuentu generali regni die quarta mensis iunii anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, regni vero nostri trigesimo octauo. Relatio reverendi Petri Miskowskii regni Poloniae vicecancellarii decani crac., gnesnen., plocen., lancicque praepositi. Petrus Miskowski regni Poloniae vicecancellarius sgtt. (л. 350).

LXII.

Б и л и н а.

Староста Ян Старжеховский за проханнем селян с. Билини, позволяє їм поставити церкву, а съящеником позволяє бути Андрію Бачинському. 9 червня 1567 р.

Poponatus villae Bilina.

Ioannes Starzechowski de Starzechowicze, terrarum Podoliae palatinus, samboriensis drohobycensisque capitaneatus etc.

Recognosco praesentibus, quibus interest, praesentium noticiam habituris et inspecturis, quia inhaerendo priuilegio sanctae regiae maiestatis super liberam locationem poponum et eclesiarum in villis regiae maiestatis capitaneatus Samboriensis, mihi concessso, et hoc propter ordinatam conseruationem incolarum et prouentuum augmentationem, itaque peti(ti)onibus subditorum de villa Bilina benigne anuentes, qui petierunt, ut ilis poponem bonum et idoneum hominem ad gubernandam ecclesiam rittus graeci in eadem villa concederem, itaque ego, habens comendatam probitatem et in rebus ecclesiasticis rittus graeci peritiam religiosi Andreae filii nobilis Pauli Baczinski, illi poponatum in eadem villa Bilina dedi et concessi; ut administratione praefatae ecclesiae acuratius intendat, dedi et concessi illi medium laneum agri cuni pratiss, hortis certis, prout sibi emensuratum est. Quam quidem ecclesiam praefatus Andreas popo administrabit et una cum praefato laneo agri tenebit, habebit et possidebit una cum suis successoribus perpetuis temporibus, iuribus vero regalibus et contributionibus, ex poponibus pendi solitis, saluis in toto permanentibus. In cuius rei testimonium sigillum meum est subimpressum, praesentesque literae in acta castrensis sunt actitatae. Datum in Sambor feria secunda post octauas corporis Christi anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo (л. 424).

LXIII.

Горішній Лужок.

Староста Ян Старжеховський за проханням громади позволяє збудувати церкву в селі Горній Лужок і надає сю парофію съящ. Андрію. 23 червня 1567 р.

Ioannes Starzechowski de Starzechowicze, terrarum Podoliae latinus, samboriensis drohobicensisque etc. capitaneus.

Significo praesentibus quibus interest praesentibus et futuris, praesentium noticiam habituris et inspecturis, quia ego volens subditis sac. r. mtis rittus rutenici in villa sac. regiae mtis capitaneatus Samboriensis Gorny Luzek de popone eiusdem prouidere praefataeque villae incolarum petitionibus in ea re benigne annuentes habentesque commendatam probitatem et industriam religiosi Andrei, ipsum in poponem in eadem villa circa synagogam constituendem duxi. Et ut praefatus Andrei prefato poponatu diligentius et acuratius in administrandis caeremoniis intendat, illi laneum unum agri et cum pomiarki una cum hominibus, alias inter kmieczie pomiarki, emensurandum duxi, prout emensuratum est, una cum pratis, hortis et attinentiis eum poponatum legitime spectantibus. Quod praefatum poponatum ipse praefatus Andrei popo tenebit, habebit et possidebit una cum suis successoribus cum omni iure, dominio et proprietate perpetuae et in aeuum, prout alii popones poponatibus suis vtuntur et illa tenent et possident. De quo quidem laneo dationes, census et tributa quotannis soluere tenebitur, iuribus vero regalibus saluis in toto permanentibus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est subimpressum. Datum in Sambor in vigilia festi s. Ioannis Baptistae anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo (л. 438).

Грамоту сю потвердив rel. Andreae кор. Жигимонт Август 12/VII. 1567 р. (*ib*).

LXIV.

Ільничок Долішний і Завадка.

Кор. Жигимонт Август позволяє війту Івану Лазуровичу поставити церкву в с. Ільничку Малім і заняти місце съященика при нїй або передати сину, наколи будуть здатні до того. 28 лютого 1568 р.

Poponatus villarum Zawadka et Dolszki.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc.

Significamus tenore praesentium quorum interest universis et singulis, quia nos volentes, ut in villis nostris capitaneatus Samborianensis Illiczek Maly seu Dolski et Zawadka nuncupatis, nuper locari et

erigi caeptis, pietatis etiam et religionis christiana subiacantur¹⁾) funda-
menta, ut etiam vel ea ratione colonorum frequentia facilius eo
alicui queat, prouido Iwan Lazurowicz, earundem villarum nostrarum
sculteto, cuius operam in locatione et augmentatione villarum sedulam
perspeximus, potestatem facimus per praesentes literas nostras, ut in
villa praefata Illiczek Maly seu Dolski templum ritus graeci errigere
ac aedificare in eisque cultum diuinum ritu suo usitato graeco insti-
tuere possit. Quod ut facilius perficere possit, concedimus eidem Iwano
Lazurowicz, ut in utraque villa praefata per unum laneum agri sine
nostro et nostrorum colon[or]um praeiudicio extirpare possit, quos qui-
dem agros, sic ut perfertur extirpando, nos ad ecclesias seu poponatu-
tus aliarum vicinarum villarum nostrarum de more et consuetudine
pertinent poponibus eiusmodi debentur, quas quidem utilitates omnes
hic pro sufficienter expressis habere volumus. Ut autem ipse Iwan
Lazurowicz laboris suis fructum aliquem percipiat, ipsum et eius filios,
si qui ad obeundum id munus idonei fuerint, in administratione
ecclesiastica munera omnia sine aliqua cultus
diuini negligentia per personas rite ad id institutas explere teneantur
et sit astrictus, iuribus etiam nostris ex eiusmodi poponatibus nobis
et reipub. debitibus saluis ibidem permanentibus. In cuius rei fidem et
testimonium sigillum nostrum appendi iussimus. Datum Knyschyni die
decima octaua februarii anno Domini millesimo quingentesimo sexage-
sim octauo, regni vero nostri trigesimo octauo. Relatio reverendi in
Christo patris domini Petri Myszkowski confirmati episcopi plocensis
et regni Poloniae vicecancellarii. Petrus Myszkowski confirmatus episcopus
plocensis et regni Poloniae vicecancellarius stt. (л. 387 v.).

LXV.

Кор. Стефан потверджує продажу парафії в с. Завадці Івану по-
повому сину і забезпечує йому цю парафію до віку. 30 вересня 1578 р.

Poponatus villa Zawadka — adiualitas Iwano poponi seruit.

Stephanus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitia, Liuoniaeque etc. nec non Transiluviae princeps.

¹⁾ В оригіналі: sunt iacentur.

Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis et singulis, quod constitutus coram actis cancellariae nostrae minoris prouidus Iwan scultetus in Zawadka palam publice ac per exparessum recognouit, quia de omni iure suo, quod super poponatum in villa Zawadka ad capit. Samboriensem spectanti et pertinenti ipse habeat, honesto Iwano filio poponis cedat ac praesentibus condescendit, supplicatumque est nobis ut in eam cessionem seu condescensionem consensum nostrum regium paeberemus. Cui supplicationi nos, tanquam iustae, benigne annuentes, praefatam cessionem ratam et gratam habentes, confirmamus et approbamus praesentibus literis nostris. Volentes autem gratiam nostram maiorem declarare, bona poponatus praedicti ad vitae extrema tempora praefato Iwan cum omnibus bonis, utilitatibus, fructibus, prouentibus, nullis paenitus exceptis ut prout idem ipse Iwan scultetus, tenebat, habebat ac possidebat, concedendum esse duximus, uti quidem praesentibus literis nostris concedimus, ita tamen ut onera ecclesiae debita supplere teneatur, nihilominus tamen saluis nostris iuribus regalibus ibidem in toto permanentibus — harum quibus manu nostra subscriptissimus et sigillum nostrum subappenso subapprimi iussimus testimonio literarum. Datum Praemisliae die ultima septembbris anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni vero nostri anno tertio. Stephanus Rex. Walentinus Wroblowski praepositus torunensis. (л. 461).

LXVI.

Кор. Жигмонт III забезпечає парафію в с. Ільничку Долішнім съященикам Івану й Климу до віку. 13 липня 1591 р.

Poponatus villae Dolskie priuilegium originale, uide superius admitalitas uero Iwano Iackonis et Clemoni Waskonis filiis seruit.

Sigismundus tertius, Dei gratia Rex Poloniae etc.

Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis et singulis, quia nos ad intercessionem magnifici Georgii Mniszek de Magna Kunczyce, pallatini sandomiriensis, sanocensis, samboriensis, sokaliensis etc. nostri capitanei, nomine prouidorum Iwani Iaczkonis et Clemonis Waskonis filiorum, poponum ritus rutenici de villa nostra Dolskie in capitaneatu Samboriensi, apud nos factam, faciendum eo putauimus, ut ipsis eundem poponatum in praedicta villa in ad uitalitatis vnicuique pro sorte et interesse illius daremus et conferremus, uti quidem praesentibus damus et conferrimus cum agris seu argulis obssary dictis, de cruda radice in eiusdem villae fundo penes granicies Iadzielskie extirpandis, in quibus quatuor trunci frumenti exseminari possint, molendinoque pro usu tantummodo ipsorum in fluvio per

suum laneum profluente extruendi, ad quod consensu nostro eis praesentibus praebemus, nec non cum aliis omnibus ipsius utilitatibus, prouentibus, redditibus, praerogatiis, obuentionibus attinentiis et pertinentiis antiquitus ad eum spectantibus universis, nullis prorsus exceptis nec proquopiam alio reseruatis, tenendum, habendum, possidendum pacificeque et quiete utifruendum ad extrema vitae vnius cuiusque seu alterius ipsorum pro interesse eorum tempora; promittimusque pro nobis et serenissimis successoribus nostris, eundem poponatum nec quidpiam ad eum pertinens ab eis ulla ratione amoturos aut alienaturos neque amouendi aut alienandi cuipiam potestatem facturos, quin imo eis totum et illaesum ius aduitalicium conseruatus et relicturos. In cuius rei fidem praesentes manus nostra subscriptas sigillo regni nostri consignari mandauiamus. Datum Crac. 13 mesis iulii anno Domini 159 primo, regni vero nostri anno quarto. Sigismundus rex, — P. Kossinski.

Thenze ma list z podpiszem i pieczęcią iego mczi pana woiewody sendomirskiego, ktorego copia seorsue iest przy iego mczi.

LXVII.

Чернєцька Яблінка.

Кор. Жигимонт Август надає шл. Дмитру Чернєцькому парафію в с. Яблонці Чернєцькій до віку його. 29 падолиста 1568 р.

Super poponatum villaе Iablonka Czerniecz. aduitalitas.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae etc. dominus et haeres.

Significamus tenore praesentium quorum interest universis et singulis, quia nos ad intercessionem certorum consiliariorum nostrorum pro nobili et discreto Demetrio nobilis Steczkonis Czernieczki filio apud nos factam, ipsi officium poponis in sinagoga ritus graeci nec non et vnum laneum agri et prati obszar dicti in loco Zawornikowate nuncupato pro constituendis et locandis in eodem¹⁾ hortulanis in villa nostra Iablonka Czernieczka consistentem et locandum et ad capitaneatum nostrum Samboriensem pertinentem dandum et conferendum duximus, uti quidem damus et conferimus praesentibus literis nostris per ipsum Demetrium Czernieczki officium poponatus cum laneo agri et prato aliisque omnibus attinentiis, pertinentiis et utilitalibus, praesertim vero unius sexagenae frumenti cuiuscunque grani et saeminis ad eundem poponatum pertinentis, tenendum, habendum, possidendum eoque ad tempus vitae sue extremum, quemodmodum antiquitus more aliorum poponum tenebatur et possidebatur, pacifice utifruendum, pro-

¹⁾ В оригіналі: in ab id.

mitentes verbo nostro regio pro nobis et serenissimis successoribus nostris, neque nos neque successores nostros cuique consensum nostrum ad redimendum eundem poponatum cum omnibus utilitatibus illi adiunctis datus neque pro mensa, fisco, siue coquina aut alia necessitate nostra et reipub. ipsum esse redempturos, sed eum ipsum esse ad extrema vitae tempora tuituros et conseruaturos, quibus tamen nostris ibidem saluis et integris, harum, quibus sigillum nostrum et subappensum, testimonio literarum. Datum Warszauiae die vigesima nona nouembris anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo. Relatio magnificentum Valentini Dembinski de Dembiany, regni Poloniae cancell. etc. Valentinus Dembinski regni Poloniae cancellarius. (л. 467 в.—8).

Альфаветичний показчик осад¹⁾.

Бабина 52.	Кривка 48.	Росохач 46.
Береги 52.	Кульчиці 49.	Самбір Старий 30.
Беріжок 55.	Лининка 43.	Смеречка 60.
Билина 62.	Липе 61.	Сприня 32.
Бориня 51.	Лімна 13.	Стрілки 41.
Ботелка 54.	Лопушанка Лехнова 36.	Тершів 8.
Ванівці ²⁾ 9.	Лопушанка Хомиця 28.	Тисовець 39.
Висоцько Нижнє 11, 54.	Лужок Горішній 63.	Тиха 45.
Вовча 40.	Любогіре 25.	Торчиновичі 10.
Головецько 6—7.	Михновець 20.	Турка 37.
Гровьова 31.	Мокряни 15.	Ушне 26.
Дністрік 27.	Мшанець 17.	Хащів 21.
Жукотин 59.	Нанчівка 24.	Черхава 1—4.
Жупани 53.	Недільна 19.	Яблінка Дубова 56.
Завадка 38 і 65.	Піняни 42.	Яблінка Чернецька 67.
Ільник 22.	Плоське 16.	Яблонова 50.
Ільничок Долішній 64 і 66.	Потік Великий 44.	Яворів 47.
Ісаї 18.	Присlop 29.	Ясениця 23.
Кобло 5.	Риків 57 - 8.	Ясінка 12.
Коблянська воля 33.	Рипяни 34.	
Котковичі 35.	Розлуч 14.	

¹⁾ Цифра означає число документа.

²⁾ В оригіналі документа надписаний: Venditio areae ad sinagogam in Terszow, тому й видрукований при Тершові, але се, очевидно, похибка: документ належить до Ванівець.